Ч. 153 (14.696). Львів, пятниця 16. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
• Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Українець головою Конґресу національних меншин.

(Телеграма Укбюро в Льондоні).

У вівторок 13-го ц. м. відкрито у Льондоні XII. конгрес зорганізованих національностей Европи. Головою конгресу вибраний посол д-р В. Залозецький з Черновець, який виголосив коротку інавгураційну промову. Від англійців промовляли льорд Дікенсон та полк. Мальон. Представництва національних груп дуже численні. Так само численно репрезентована на конгресі англійська преса й обі англійські парляментарні палати. У „Дейлі Телеграф" появилася велика стаття про конґрес в підкресленням ваги меншинеової проблеми.

Зараз першого дня конгресу розпочалися пополудні реферати. Головна тема така: реформа Ліги Націй, яка запевнилаб реальну опіку національним меншинам.

II. Інтернаціонал проти Іденового проєкту.

Англійська преса за винятком проурядової приняла без ентузіязму найновіший британський проєкт компромісу у справі неінтервенції в Еспанії: „Це — мовляв — компроміс супроти всіх, що вимагає уступлення від усіх". Опозиційна преса гостро атакує цілий плян, зокрема пропозицію признати обом еспанським урядам права комбатантів.

Найбільше неприємне становище лейбуристів. Їхній провідник Етлі зажадав негайної дискусії у парляменті на тему пропозиції. Якщо предсідник парляменту признає, що внесок наглий, дискусія відбудеться ще нині.

Зі становища лейбуристів можна вносити, що проти Іденового проєкту взагалі виступить II. Інтернаціонал, а тим самим не прийме його валенсійський уряд.

Льондонські дипльоматичні кола уважають, що проєкт стріне поважні труднощі, головно від Італії та СССР.

„ПРАВДА Є ЄДИНИМ НАШИМ СОЮЗНИКОМ."

Перший раз від початку війни ґен. Франко приняв представників закордонної преси і заявив їм: „Даю вам повну свободу рухів у Еспанії, на всіх фронтах. Вимагаю тільки, щоб ви писали правду, бо правда є єдиним нашим союзником у цій боротьбі, яка має і міжнародню місію — поборювання комунізму й національну місію — визволення Еспанії з хаосу. Бажаємо тріюмфу західної цивілізації. Бажаємо завести всюди порядок і справедливість. Лише те, більш нічого. Вірю, що недалекий час, коли цей край відзискає мир по нашій світлій побіді."

Англія йде на руку Німеччині й Італії.

ПЛЯН КОМПРОМІСУ В ЕСПАНСЬКІЙ СПРАВІ.

Британський уряд передав учора представникам держав, що беруть участь у комітеті неінтервенції, проєкт компромісу такого змісту:

1) Морську контролю виконуватимуть міжнародні обсерватори на чердаках торговельних кораблів (як дотепер) і в еспанських пристанях; воєнні кораблі не патролюватимуть еспанських вод.

Контроля сухопутніх границь буде така сама, як дотепер.

2) Члени комітету неінтервенції признають обом еспанським урядам права комбатантів (воюючих сторін) з деякими обмеженнями.

3) Окремі комісії зорґанізують евакуацію чужинців з еспанських військ.

Еспанські уряди дістали би права комбатантів щойно тоді, як евакуація чужинців покінчиться і контрольний апарат функціонуватиме справно.

Арештування за наклеп на Деґреля.

Авас подає: Люксембурський щоденник „Ді ное Цайт" помістив 4. ц. м. статтю, в якій закидував Деґрелеві, що він дістає гроші від комітету націонал-соціялістичної партії в Люксембурґу, який веде шпіонажу на терені Бельгії.

Прокураторське слідство виявило, що світлини документів, які мали стверджувати правдивість закидів проти Деґреля, були фальшиві, тому автора статті арештували. Ця афера скомпромітувала чимало осіб.

Чи Портуґалія приверне контролю на еспанському кордоні?

В італійській пресі появилася вістка, що на португальсько - еспанському кордоні небавом привернуть міжнародню контролю. На те португальські офіційні кола заявляють, що Лісабона покищо не бере того під увагу. Про привернення міжнародньої контролі годі говорити, бо на португальсько-еспанському кордоні її ніколи не було. Портуґальський уряд признав лише британським обсерваторам деякі полекші, опісля їх занісив і не думає привертати.

Париські кельнери бють шиби.

Вчора пізним вечором страйкуючі кельнери улаштували демонстрації на бульварах, коло півночі вибили вони шиби в каварні „Де ля пе" та в кількох менших каварнях. Поліція арештувала 3-ох демонстрантів.

СТРАЙК АМЕРИКАНСЬКИХ ШОФЕРІВ.

У Лєнсінгу (стейт Мічіґен) застрайкувало 50.000 шоферів вантажних самоходів, що домагаються підвишки платень.

—o—

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":
ЮРІЙ КОСАЧ
КЛУБОКАРІЯДНИ
Нова збірка новель відомого письменника.
Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.
Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Чи вміємо вести пропаґанду?

Застерігаюся на самому вступі, що маю на думці виключно для свого вжитку призначену внутрішню економічну пропаганду, а не пропаганду політичну чи навіть культурну. Цю тему я вже мав нагоду порушити серед пресової дискусії про можливости практичної реалізації гасла „свій до свого". Коли я писав у „Ділі" про реальні вигляди для організації міських консументів, через те, що українська продукція у ділянці споживчих товарів дає найповніші підстави для т. зв. самовистарчальности у звуженім розумінні, то осмілився зауважити, що — на жаль — самі ті українські продуценти, зокрема українська споживча кооперація, вживають при збуті свого товару пропаганди, яка ані щодо своєї методики, ані енергії, ані доцільности не стоїть в ніякій пропорції до хисту, що його наші кооператори й приватники виявляють у ділянці самої продукції. Нинішні мої уваги викликані рефлексіями, що їх мусіли викликувати останні Загальні Збори Т-ва „Ощадність" у Львові, які відбулись наприкінці минулого місяця. В чому річ?

„В найширші маси народу вщіплена, дрібна але постійна і на банкове конто складана ощадність — це аліментація, це соки, якими повинна живитися так кредитова, як загальна кооперація" — так висловився на тих останніх Загальних Зборах сен. Юліян Павликовський і цей вислів в ядерній формі найяскравіше формулує значіння ощадности для економіки взагалі, а нашого економічного життя, побудованого головно на кооперативних установах, зокрема. І справді: дрібна, поголовна ощадність — це той стрижінь-нерв усього господарського життя, це та біохемічна вітаміна, від якої залежить розмір і темпо господарського розвитку нації. Збірна, масова ощадність — це підстава істнування власної економіки, бож тільки завдяки збірній банковій ощадности можна розпоряджати власними засобами фінансування рідних підприємств, бо тільки завдяки банковій ощадности можна черпати з грошевих засобів, що випливають зі справді суспільного всенароднього джерела, з живого громадянського резервуару. Тому, що засадою кооперації є її прилюдність і масовість, то й очевидно та сама засада мусить бути застосована й до питання найширшої суспільної ощадности: дрібна ощадність, хай навіть найдрібніша, хай навіть сотикова, зате масова, поголовна й постійна, яка доходилаб до найдальших закутин краю і обхоплювала всі верстви народу, всі стани, всіх членів нації, багатих і бідних, виконавців вільних професій і службовиків, усіх, хто тільки хоче причинитися бодай мінімальним зусиллям до господарського піднесення свого народу. Якеж зусилля може бути менше й легше, як те, щоб відкладати свій власний гріш для власного вжитку, на старість, на лиху годину, — та вже тим самим робити надзвичайно позитивне громадянське діло!

В даному випадку річ іде, очевидно, тільки й виключно про спосіб, в який треба перекону-

вати людей доброї волі, що навіть найскромніша готівкова ощадність — це їх власний індивідуальний інтерес, який тісно покривається з найбільшим націон. інтересом. Річ іде про установу-апарат для правильної, систематичної, живої, доцільної пропаганди в цілому краю, такої пропаганди, яка не примучувалаб ближніх, не годувалаб людей млісними моралами, не була ані надокучлива, ані банальна, та яка незамітно зацікавлювалаб їх та прихильно до справи банкової ощадности настроювала. І ось зі звітів та оживленої дискусії, яка велась на згаданих Загальних Зборах, показалося, що пропаганда ощадности ведеться у краю дуже нерівномірно. Як надзвичайно відрадний факт треба записати те явище, що його стверджували всі промовці, що коли взагалі таку пропаганду добре вести — то вона находить у народі дуже податливий ґрунт і дає світлі наслідки. Були наведені просто зворушливі приклади, як найбідніші одиниці з простолюддя тямлять, що занести до каси у відповідному терміні маленький гріш велить їм їх внутрішній інстинктовний наказ, який вони тямлять, як свій примітивний обовязок. І саме тому ніяково, а навіть прикро було слухати, що не всі установи покликані до цього, стоять під оглядом пропагандової діяльности на висоті свого завдання.

Згідно з законом і з нашими рішальними постановами ощадностеві вкладки можуть приймати тільки банки. Ясно, що до них у першу чергу належить обовязок на ноги поставити солідну ощадностеву пропаганду. Знаємо, як це роблять банки у всьому світі: яким величезним накладом вмілої праці й гроша, який — видно — сторицею їм звертається у формі збільшеного напливу вкладок, отже й збільшеного обороту. Ясно, що ми, українці, не можемо розпоряджати у своїй ощадностевій пропаганді такими премогучими засобами, як їх уживає державна установа ПКО, що має на свої послуги також всі почтові уряди, а свої оповістки може напр. вивішувати на всіх залізничих стаціях, кіосках і т. д. Не будемо теж може відраву наслідувати такої львівської МККО, яка саме тепер приваблює очі львовян величавою новою світляною інсталяцією-реклямою на свому будинку. Але знайдуться напевно безчисельні інші засоби, придатні нам, селянському народові, який головну ощадностеву пропаганду мусить вести серед селян, на селі, — серед міщан по малих містечках і врешті серед нашої розмірно нечисленної інтеліґенції у Львові та в краю. В наших умовинах найбільшу ролю мусить мати все ще, у тій, що тепер, стадії — устна пропаганда саме тої нашої інтеліґенції, — треба тільки вміти цю пропаганду пеореорганізувати, оживити її та надати масовий, суцільний напрямок.

І ось саме ця ділянка повинна врешті стати у нас на найпершому місці уваги й широко закроєної ініціятиви. Покликане до цієї мети окреме Товариство „Ощадність" при всіх своїх дотеперішніх заслугах все ще на жаль не використало всіх істнуючих можливостей і тому має ще перед собою величезне поле вдячної хоч і нелегкої праці. Відповідальні за наше господарське життя одиниці виявили на згаданих Загальних Зборах велике зрозуміння для цієї справи та заповіли реформи, від яких треба сподіватися значної поправи у цій ділянці. Для цієї справи має теж бути скликана анкета, яка напевне дасть багатий матеріял для будучої праці та винайде нові, влучні засоби для зорганізування пропаганди ощадности. Тієї потрібної пропаганди, яка у нас — на превеликий жаль — все ще прикро шкутильгає.

Д-р Юліян Гірняк.

Przemysławka сконцентрована кольонська вода для знатоків

Hezadont еліксір паста і мильце до зубів зберігають зуби здоровими і сильними

Miaflor емалія до нігтів крем, пудер, мило, екстракт

Мило Tropika є засадничою умовиною доцільного плекання тіла. Чарівний запах - висока вартість гігієнічна

Mia випробований засіб на поріст волосся. Докази признання успішности висилає фабрика на бажання

Генрик ЖАК в Познані

Фабрика перфум, косметиків і тоалетового мила.

БУНТ ІСЛЯМУ.

З ПРИВОДУ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ І БЛИЗЬКО-СХІДНОГО ПАКТУ.

УПАДОК МУСУЛМАНСЬКИХ ІМПЕРІЙ.

Напередодні світової війни Близький Схід виступав у міжнародньому житті як предмет, як пасивний терен політичної гри великих держав. Істнували тоді дві мусулманські імперії: Туреччина і Персія номінально рівноправні члени міжнародньої суспільности, на ділі кандидати на кольонії — та кілька менших держав. Між тими останніми слід виріжнити прибережні держави під повним британським впливом (Єгипет, Оман, маленькі султанати над перським заливом) та дві більші, але бідні монархії, які зберегли були незалежність лише тому, що були надто бідні, щоби виплачувалося їх підбивати й адмініструвати: був це султанат Неджд у серці пустинної Арабії та емірат Афганістан серед диких скал Гіндукушу.

Безпосередньо після світової війни здавалося, що вже над цілим Близьким Сходом замають прапори европейських великодержав. **Персія**, що вже здавна становила безвольний предмет англьо-російської ривалізації, після російської революції 1919. р. підалась під британський протекторат. Переможена у світовій війні, осуджена за погроми і ґерманофільство Туреччина почула від паризької конференції понуре „цетерум цензео": По Кілікію витягнула руки Туреччина, по Карію — Італія, по західне побережжа і Тракію — Греція, східна частина Туреччини, з більшістю мусулманського населення мала під ослоною американських багнетів замінитись на вірменську державу.

Таким чином турецька національна територія мала перейти під чуже володіння. Нетурецькі землі оттоманської імперії вже давніше відпали: европейські провінції — в низці балканських воєн, арабські землі — під кінець війни, коли турецька армія мусіла відступити під напором англійців та їхніх союзників — арабських повстанців.

МІРАЖ СОБОРНОЇ АРАБІЇ

За поміч проти Туреччини обіцяла Англія арабам, що утворить **соборну всеарабську державу**, та на обіцянках і покінчилося. Франція енергійно видвигнула свої домагання до Сирії, жиди нагадали заяву, яку дістали підчас світової війни — і всеарабська держава розвіялась, мов фатаморгана. Сирію забрали французи, розбиваючи її на кілька дрібних псевдоавтономних держав, споконвіку арабська Палестина стала тереном жидівської кольонізації. Решта арабських земель залишилась під впливами будьто під мандатом Великої Британії, зрештою також необєднана; кандидат на всеарабського халіфа, союзник Антанти Гуссейн мусів вдоволитись короною Геджасу, з його синів Фейсаль став королем Іраку, Абдулла — еміром Трансйорданії; обі держави залишились під британським мандатом.

БОРОТЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ І ОБЄДНАННЯ.

На короткий час задеревів мусулманський світ під обухом — народи зі славними традиція

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 11

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ОСТРІВ МІЯГ.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ.

На другий день прийшли ми на острів Міяг. Малий острів, що мав ледви 10 км. проміру, мав на березі, що до нього ми зближались, 6 мешкальних бараків, крім того стайні, лазню, пральню, сушарню одягу й мешкальний будинок адміністрації.

Примістили нас в однім з бараків. Тісно тут було, майже так саміського, як на кварантанні в Кємі. По середині стояла глиняна піч, якої рури виходили на двір крізь одну зі стін, над печею висіла мала нафтова лямпка з розбитим шклом, кидаючи слабе світло на наше мешкання. В тім бруднім, темнім, завушивленім і заблощиченім мешканні здобували ми криком і проклонами місце на причах змучені й перемерзлі.

Цього дня вечором роздали нам одяг до праці: ватовані штани, такіж самі куртки, рукави і валянки (повстяні чоботи). Все те було сильно знищене, брудне й полатане.

Чергового дня пішли ми на роботу. На перший день визначили нам — як казали — „лекшу" роботу, яка полягала на топтанню снігу, щоб облекшити дорогу для саней, що їхали до лісу по вирубане дерево. Уставлені рядами, брили ми чвірками по снігу, який сягав першій чвірці вище пояса. Ясно, що дальшим рядам лекше було змагатися зі сніжними заспами. Тому чвірки змінялись: по якомусь часі перша ішла як остання і т. д.

Наш робучий день тривав цього дня ледви 7 годин, але вернулися ми по цій „лекшій" роботі — семигодинним перемарші в сніжних засипах — такі стомлені, що з острахом думали ми про цю „важку" роботу, що ждала нас в найближчій будуччині.

Другого дня почали ми вже працю як дроворуби.

НА РОБОТІ.

Година 3 в ночі. Лунає звук дзвону, що будить табор зі сну. Дижурні приносять зі сушарні „валянки" й інші частини одягу, які перемочені минулого дня треба було просушити. Серед вересків, прізвищ і проклонів, при слабім світлі нафтової лямпи, порпаються людські постатті у стирті розкинених на підлозі одягів, шукаючи свого убрання. Ті, що їм вдалося віднайти всі частини своєї ґардероби, біжуть із мискою до кухні по снідання. Швидко їдять свою ранішню пайку, бо небавом залунає знову удар дзвону, коли треба буде ставати на подвірі до збірки.

Хтось на горішній полиці розлив якусь рідину, яка спливає на голову й до миски сусіда з долини. Знову проклони, крик, бійка. Спільне нещастя замісць лучити людей, розлучує, розбуджує злість, скаженість і ненависть.

Озивається другий удар дзвону. Всі вибігають із бараку. Дехто хватає на подвірі в долоні снігу й натирає собі руки й лице. Але більшість не робить цього. Вистачає їм лазня двічі на місяць. На подвірі, при світлі ліхтарень відбувається нічна збірка. Виходить зі свого мешкання начальник табору.

— Витайте, робітничі сотні!

— Здра! — відповідаємо однозгідним хором.

Відтак роздають прилади до праці: пилки, сокири, лопати. Ідемо. Десятники на лещетах ведуть своїх робітників до лісу на місце робіт. За ними також на лещетах іде конвой. Ідемо гусаком, один за другим, по вузькій утоптаній на снігу стежечці. Доганяють нас сани призначені до вивозу дерева. Піхотинці відступають із дороги і падуть у сніг по пояс. Сани переїхали швидко, але ніхто ненамагався навіть схопитись за них, бо їзда вязням, за винятком візників та десятників гостро заборонена.

Ішли ми пішки на місце робіт, віддалене нераз на 10 км., бо положене на протилежній стороні острову.

Ставало чимраз ясніше. По сірій північній ночі починається також сірий, хоч трохи видніший північний день.

Вязні займають призначений до вирубу відтинок лісу. Ділять їх на трійки. Кожна така трійка свариться з іншою за ліпше місце, зня-

ми не могли погодитися з ярмом. **Турки** повстали проти наїздників під проводом теперішнього президента Кемаля, перси — під проводом теперішнього цісаря Пагляві. Обі нації перемогли і вийшли на тріюмфальний шлях консолідації та культурного, політичного і господарського поступу. Нині Туреччина і Персія це сильні, озброєні від стіп до голови, незалежні держави. Минулого року, на основі договору у Монтре, Туреччина скинула зі себе рештки міжнародніх сервітутів, останній спомин невдачі у світовій війні; Персія навіть домагається від Англії звороту островів Баграйн, що їх втратила ще в минулому столітті.

Не залишився позаду й арабський світ. Перш за все володар войовничих вагабітів з дикого Неджду прогнав з Геджасу англійського поплечника Гуссейна та обєднав майже ввесь арабський півострів від Червоного Моря до Перського заливу в незалежне королівство **Савдійської Арабії**.

ПРОБУДЖЕННЯ АРАБСЬКОГО СВІТУ.

Англійці мали небавом нагоду переконатись, що арабською стихією, яку вони самі розбудили, як союзника проти Туреччини, не так то легко володіти. Під натиском арабського націоналізму мусіли вони визнати незалежність Іраку, заміняючи мандат на військовий договір. Населення трьох арабських країн, положених над Середземним морем, мусіло звести важку боротьбу за право до незалежного життя. Грізна хвиля демонстрацій, страйків, терору і партизантки покотилася східним берегом Середземного Моря, від лібійської пустині, до підніжжа Таврусу. Перший переміг Єгипет, що скинув подвійне ярмо: британського протекторату та міжнародніх капітуляцій, себто обмежень суверенних прав супроти чужинців; слід згадати, що капітуляції були язвою всіх мусулманських держав і що Єгипет визволився з них останній, після Персії, що позбулася того немилого сервітуту разом з британським протекторатом.

Сирія має небавом також стати незалежною державою, звязаною з Францією лише військовим договором. Йде лише про те, чи має вона бути обєднана, чи розділена на дві держави: христіянський Ливан і мусулманську Сирію та куди має належати округа Александретти з мішаним арабсько-сирійським населенням.

Найважча доля **палестинських арабів**, бо до них Англія заняла найбільше неуступчиве становище під натиском впливових сіоністичних кол. Геройською боротьбою при солідарній підтримці всього арабського світу вони осягнули багато: Англія змусила жидів обмежити апетити до невеличкого куска арабської землі, одної частини Палестини. Та араби не приймають і того компромісу, хоч він може і хосенніший для них ніж для жидів. „Проклятий буде кожний вірний, що згодиться на поділ Палестини" — пролунала грізна ухвала палестинського духовенства. Арабський світ не складає зброї і приготовляється до дальшої боротьби під гаслом: ні куска арабської землі для жидів! Ці зерівні, повні посвяти змагання за шматок каменистої Палестини, за невеличку частину арабської землі, мусить будити подив у нації, якої уряди так гойно роздаровували колись Крим, Кубанщину, західні землі...

КОНСОЛІДАЦІЯ МУСУЛМАНСЬКИХ ДЕРЖАВ.

Так чи інакше вирішиться питання поділу Палестини, по обох берегах Йордану повстане нова арабська держава, яка правдоподібно **обєднається зі Сирією** і виповнить теперішню прірву між двома незалежними арабськими королівствами Єгипту й Іраку.

Спільні змагання з кольоніяльними окупантами витворили серед арабів почуття близької єдности — нині ввесь арабський світ творить суцільний бльок держав, що не має анальогії в ніякій частині світу.

Побіч цієї **панарабської оси** зарисувалась у Передній Азії ще й друга: **панмусулманська**. Саме перед трьома днями чотири незалежні мусулманські держави: Туреччина, Ірак, Персія та Афганістан заключили між собою пакт; крім того ці держави, обєднані у **„близько-східну антанту"**, скоординували свою акцію на женевському терені. Значить — мусулманські народи вже визволились не лише зпід чужого **володіння**, але навіть зпід чужих **впливів** і осягнули те, чим в Европі може похвалитися не кожна навіть середньо-велика держава: на самостійну закордонну політику.

Історія мусулманського світу в XX. столітті — це прегарний геройчний епос народів з великим минулим, що з дна упадку послідовно йдуть до незалежности і всебічного розвитку.

(гал.).

З польської преси.

Як усунути жидів з армії.

На цю тему розписала анкету Редакція органу молодих ендеків зпід знаку ОНР., варшавського щоденника „АБЦ" і тепер поміщує відповіди читачів і прихильників, які висувають ріжні проекти. І так деякі автори висунули проект, щоб жиди новобранці платили спеціяльну оплату т. зв. „поголовщину" замісць військової служби. Інші автори видвигнули проект створення окремих таборів праці для жидів новобранців, щоби вони працею викупилися від військової служби. З такими проектами не погоджується польська письменниця Зофія Жельска-Мрозовіцька, яка забрала теж голос у цій анкеті в „АБЦ" з 15. ц. м. (ч. 221). Авторка рішуче протестує проти поголовщини, бо

„в Польщі армія не має ціни, і нема такої валюти, що її можна би кинути на терезки для зрівноваження одної, єдиної краплини найзвичайнішого, сірого вояка."

Щоби позбутися жидів з Польщі взагалі, радить щорічний континґент жидів-новобранбранців заладувати на корабель „Польонія" і відвезти їх до Палестини або на Мадаґаскар. Якщоб жиди рекрути платили „поголовщину" і сиділи в Польщі, то підчас війни захоплять усі місця і в адміністрації, і в апровізації і на залізниці і на пошті і в цілій адміністрації, бо будуть здорові, молоді і фахово підготовані. Гарна історія! Ні, хай уже краще в Палестині тягаються за бурнуси з арабами. Польща дасть собі вже якось раду. На місце кожного жида приїде зза океану молодий поляк і буде боронити як лев Польщу.

Першим етапом віджидівлення армії вважає усунення доставців жидів, бо вони можуть найлекше знищити армію.

„Не треба бомб, повзів, ні ґазів там, де можна сипати аршенік до муки і заразки тифу до молока, затроювати бекони (майже цілий беконярський промисл у руках жидів), імпреґнувати заразками сухіт однострої, нищити овес і сіно (на Поморю вибухла саме якась тайна кінська пошесть); словом стосувати „нові" методи, найпростіші, але чортівсько успішні і недостережні."

Ледви чи Польщі вдасться здійснити ці проекти й усунути жидів з армії. Адже навіть Німеччина, де видано спеціяльні закони проти жидів, не хапається таких метод.

Як будуть кваліфікувати державних урядовців?

Рада міністрів на свому засіданні 11. ц. м. устійнила текст розпорядку про спосіб кваліфікації державних урядовців. Розпорядок каже, що кваліфікаційної оцінки не зладжується для урядовців, які займають провідні становища, що їх означить премієр ради міністрів у порозумінні з компетентною начальною владою. Не зладжується теж кваліфікаційної оцінки для урядовців у стані спочинку і вкінці для урядовців та працівників, які з якоїнебудь причини не виконували служби довше ніж 6 місяців у календарнім році

Кваліфікаційну оцінку устійнюють на основі опінії, що її видає безпосередній службовий зверхник і на основі другої опінії посереднього зверхника. Кваліфікаційна оцінка опирається на одній опінії безпосереднього зверхника лише тоді, коли другим безпосереднім зверхником є міністр.

Про фахове знання крім опінії службових зверхників видає ще фахову опінію урядовець, який має відповідну фахову освіту і з доручення зверхньої влади виконує нагляд над кваліфікованим у справах, звязаних з його спеціяльністю. Відповідна начальна влада видає підлеглим собі відділам державної управи розпорядки, що устійнюють подрібно права видавати опінії після згаданих засад. Ці розпорядки подають до відома урядовцям і практикантам

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ОЦІНКИ.

Ступні кваліфікаційної оцінки такі: 1) **добрий**, якщо урядовець (практикант) під кожним оглядом відповідає вимогам служби і намагається покращати висліди своєї праці; 2) **достаточний**, якщо урядовець відповідає назагал вимогам служби, але не вибивається понад пересічну мірку, і 3) **недостаточний**, якщо урядовець не відповідає назагал вимогам служби.

Якщо видані опінії ріжняться щодо ступня кваліфікаційної оцінки, тоді про її ступінь рішає опінія урядовця, який виконує посередній нагляд. Особи, які видають кваліфікаційні опінії, мають під загрозою службової відповідальности совісно і безсторонно її формулувати. Кваліфікаційна листа і всі документи та діяння, звязані з кваліфікацією, мають довірочний характер.

ВІДКЛИК.

Про недостаточну кваліфікаційну оцінку службова влада повідомляє письменно кваліфікованого. На випадок недостаточної кваліфікаційної оцінки може урядовець внести службово відклик до відповідної начальної влади; це право прислугує теж урядовцям начальної влади. До вирішування відкликів визначує керманич начальної влади комісії зпоміж підлеглих йому урядовців, зложені з предсідника і двох членів. Предсідником або членом комісії не може бути урядовець, який видав опінію, що є основою недостаточної кваліфікаційної оцінки ані теж віодин з підлеглих йому урядовців. У міністерстві військових справ предсідниками і членами комісій можуть бути старшини.

ПЕРЕНЕСЕННЯ.

Урядовець, який дістав уперше недостаточну оцінку, повинен бути перенесений на інше службове становище, що є під наглядом інших зверхників, якщо внесе прохання у справі перенесення. Якщо підчас року дійде з якихнебудь причин до зміни осіб (нпр. перенесення, недуга, відпустка і т. д.), які виконують безпосередній або посередній нагляд над кваліфікованим, покликані до видання опінії є ті особи, які в даному році виконували над ним нагляд бодай 6 місяців.

Знову ті особи, які виконували службовий нагляд коротше ніж 6 місяців, а довше ніж 3 місяці, повинні на домагання видати коротку опінію з ділянки, в якій кваліфікований дався пізнати.

чить за таке, де дерева ростуть густіше. Починається праця. Людські голоси мовкнуть. Чути тільки голос пил і сокир. Що хвилини лунає відгомін зваленої смереки. Спершу тріскіт дерева, що тратить рівновагу, згодом шум галузя зачіпленого за сусідні конарі і вкінці гук зваленої на сніг смереки.

Часом залунає людський крик: це хтось необережний, не вспів на час відступити на бік. Дерево впало приваливши його своїм тягарем...

Робота була акордова. На акорд давали сильнішій трійці — першої катеґорії — 65 дерев, другій катеґорії, значить слабшій — 45 дерев, які відтак треба було до відповідної довжини зрізати, обтяти галуззя, зложити його на купу, пообтинати близькі менші деревця й кущі, які заваджали переїздові саней. Зрізувати дерево треба було при самім пни, а тому що сніг сягав іноді до людських грудей, треба було спершу сніг розкопати і втоптати, щоб досягнути пилкою майже до самої землі.

Були серед нас молоді, здорові люди, професійні дроворуби. Вони легко виконували свою роботу. Одначе відсоток таких робітників був дуже малий. Зате величезну більшість творили люди, які перший раз працювали на лісових роботах. До них належали представники інтеліґентських професій, кримінальісти ріжного роду та українські селяни, яким у степових околицях батьківщини не доводилось працювати при вирубі лісу.

(Продовження буде).

Вавельський конфлікт зліквідований.

ВАРШАВА, 15. 7. ПАТ. Президент Польщі прийняв учора на авдієнції мін. Бека. Опісля оголошено такий комунікат:

Краківський архиепископ звернувся при допомозі апостольського нунція до президента Річипосполитої з листом такого змісту: Достойний Пане Президенте! У звязку з відповіддю Пана Президента до членів краківської катедральної капітули, що 8. ц. м. передали мого листа, бажаю зясувати мою думку щодо суттєвої точки цього листа. Предкладаючи Панові Президентові мої мотиви перенесення тлінних останків бл. п. марш. Пілсудського, не мав я і не міг мати інтенції образити в чомунебудь ні достойної особи, ні гідности Пана Президента, і з огляду на високий уряд і голови держави та з огляду на мої почування у відношенні до особи Пана Президента. Та коли сталося публичним фактом, що це моє становище пояснюване як образу особи й авторитету Пана Президента, коли крім цього довідався я, що Ви, Пане Президенте, почуваєтеся діткненим, жалую над тим і, як єпископ і як громадянин, почуваюся до обовязку заявити і запевнити Достойного Пана Президента про моє належне і незмінне віддання. Прийміть, Достойний Пане Президенте, вислови глибокої пошани і високого поважання. Адам Сапіга, еп. Краків, 11. липня 1937.

Вже раніше краківський архиепископ ствердив, що гроби королів і великих мужів у підземеллях вавельської катедри вважав „завжди не тільки за церковні святощі, але й одночасно за пристановище національної слави“, та заявив, що „домовини королів, зложені на постійне і дефінітивно у королівських гробах та домовина бл. п. марш. Й. Пілсудського не будуть змінені щодо місця. Отже, якщо колись виринула би абсолютна і виймкова потреба зміни, могла би вона відбутися за порозумінням краківського митрополита з Паном Президентом Річипосполитої“.

В цих умовинах президент РП. приняв до відома заяву митрополита, зложену президентові мін. Беком на окремій авдієнції в Юраті. У звязку з наведеними фактами уряд уважає справу за доконечно зліквідовану.

—o—

Черговий доказ культури.

„АТЛЯС УКРАЇНИ Й СУМЕЖНИХ КРАЇВ“.

Люди, які працюють по наших видавництвах та знайомі з їхніми розвоєвими тенденціями і редакційними тайнами, кажуть, що тепер прийшла „мода на великі книжки“. Не знаємо, чи це дійсно мода, викликана приємним почуттям читача, консумента книжки, який воліє взяти в руку твір величини кількасот сторінок великого формату, ніж носити у кишені дрібну книжку до читання, — чи це купецька калькуляція видавців, які воліють мати „мало добрих, ніж багато кепських“ платників. Знаємо тільки, що покищо український книгарський ринок на тій моді виходить якнайкраще: появляються книжки, про які раньше просто годі було мріяти, книжки, створені величезним збірним зусиллям наукових робітників та великим накладом коштів. Це — формальна сторінка таких видань. Мериторична сторінка каже про тематику, якою займаються видавництва у народів, що вийшли вже з примітивної культурної стадії і розпоряджають власним науковим апаратом, якого не мають їхні менші брати.

Після появи Української Загальної Енциклопедії, (видання фірмувала коопер. „Рідна Школа“), Історії Українського Війська (вид. І. Тиктора), Історії УСС (вид. Червоної Калини) і ін., маємо „Атляс України й сумежних країв“, виданий „Українським Видавничим Інститутом“ у Львові. Імпонуюче видання! 151 карт (мап), 132 статистичних діяграм, 48 сторінок пояснювального вступу, знову з безліччю дат та образових статистичних нарисів, — все це виконане з найбільшою дбайливістю, просто з пієтизмом, питомим для людей, що цілою душею віддані тій праці та світа Божого поза нею не бачуть. І дійсно: у списку співробітників читаємо назвиська 17-ти діячів-спеціялістів від поодиноких ділянок українського життя, поодиноких ділянок знання і праці, — а на їх чолі бачимо назвисько д-ра Володимира Кубійовича, невтомного вченого географа і статистика, який стільки вдіяв уже для української культури. Коли читаємо список опрацьованих ділянок (окремих карт), то з подиву не можемо вийти, скільки їх звернуло увагу Редакції та як їх специфіковано й детайлізовано. Фізична карта, геольогія, ґрунти, підсоння, рістня, фавна, густота населення, міста й міська людність, вік і пол людности, національности й віроісповідання, українці, густота українців, відносні надвишки й недобори українців, українці в Азії, українці в світі (4 карти, 4 діяґрами), украінські говори, природний рух людности, мандрівки, еміграція з України до Азії, зміни в стані людности в рр. 1897—1926, зміни урбанізації в рр. 1897—1932, рух людности, розміщення культур, ріллі, розподіл засівної площі, кільканадцять карт, присвячених ріжним родам українського збіжжя, ростин і тварин, кільканацять карт для ріжних детайлів українського сільського господарства, копалин і промисловости, енерґетика, праця, лучба, залізниці та їх рух і віддаль від залізн. шляхів, ізохрони Києва, ріжні питання, звязані з продукцією у ріжних частинах українських земель, кільканацять карт з гірництва, промислу й зовнішньої торгівлі, карти адміністраційного поділу, історичних часів, письменности, шкільництва, преси й друкарства, кооперації, фізичного виховання і т. д. і т. д.

Український Атляс — це справжня копальня українознавства. І українець і чужинець (написи також в англ. мові) довідається з Атлясу про справжню вартість українських земель та української нації. А всі дані — це не блеф, не фантазія, не тенденційний псевдостатистичний препарат для політичних цілей у роді останніх статистичних „ревеляцій“ Ромера, лише строго наукова обробітка джерельних даних, які всі докладно вказані й названі та доступні для перевірки. Очевидно, що зроблять це колись фахівці від названих поодиноких ділянок. Не пересуджуємо справи і не виключаємо згори, щоб тії знавці не повиказували якихось недоглядів. А проте мабуть і найстрогіші судді признають величезну працю, вложену у той Атляс його редактором та співробітниками.

Цей Атляс це і науковий твір і шкільний підручник і настільна книга. Виданий вибагливо і робить враження люксусового альбому. Він став не тільки величавим доказом високого рівня, на якому стоїть сьогодні українська статистика, як наукова ділянка, що ще так недавно була у нас попелюшкою без зрозуміння у громадянстві, але й став одною з найкращих книжкових видань, які досі у нас появилися.

Така книжка — це справді доказ культури. Такою книжкою можна виказуватись перед чужинцями. Річчю видавців буде тільки дбати, щоб що-кілька літ переводити ревізію поданих статистичних даних і достроювати Атляс до актуальних умовин. Сьогодні він у більшости ділянок є останнім словом статистики про українські землі й український нарід скрізь там, де він живе. І без того Атлясу пізнання українських земель та українського народу — неможливе.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла“ дальше: **Внутрішня Організація Службовиків Т-ва „Дністер“ з приводу смерти бл. п. Йосифа Доманика, вислуженого службовика Т-ва „Дністер“, довголітнього члена, голови і основника тоїж організації, складає замісць вінка на його могилу зол. 20.— на фонд Допомоги Академічній Молоді; інж. Яр. Стефанович, Львів, 5 зол.; Ірена Ольхова, Груздьонда, 5 зол.; Молодь з Синевідська вижнього 3 зол. — Нині виказуємо зол. 33, а разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діло“ 944.10 зол.**

—o—

Японські і китайські збройні сили.

В склад япон. експедиц. корпусу входить 5 дивізій. Командантом корпусу є свіжо присланий з Японії ген. Катсукі. В районі Тієн-Тсін-Фенг-Таї зосереджено коло 15.000 китайських вояків.

На думку військових обсерваторів, маршал Чан-Кай-Шек міг би поставити до бою пів міліона досить добре вишколених вояків. Китайську армію він від 5-ох літ реорганізує при помочі около 100 німецьких старшин з ґенералом Фалькенгавзеном. Кілька добрих дивізій під командою англійських старшин має повзи, але назагал моторизація китайської армії не зробила великих поступів. Більша частина дивізій має чехословацькі скорострілі, подібні до англійських. Летунство має коло 15 ескадр, досі ще добре не випробуваних.

Шість дивізій китайських військ зосереджені продовж 10 останніх днів над границею провінції Гопей. В Нанкіні гарячково приготовляються.

700 японських вояків, що йшли до Фенг-Таї натикнулися на залізничому двірці в Лефа на китайські відділи. Дійшло до битви, що триває ще досі.

ВОЄННА АТМОСФЕРА.

У Нанкіні панує переконання, що конфлікт загоститься знову. Китайські провінції домагаються від нанкінського уряду рішучої постави та загальної мобілізації. Маршал Чан-Кай-Шек іменував ґенерала Шан-Чека командантом військ розміщених здовж північного відтинка залізниці Пекін-Ганков, ґенерала Ган-Фу-Чу, командантом військ здовж залізничої лінії Тієн-Тсін-Пуков. Рівночасно багато китайських відділів посувається на північ разом зі сильними летунськими частинами.

В Нанкіні й Шанґаю панують воєнні настрої. Японська преса остерігає нанкінський уряд, що останній інцидент відноситься тільки до Японії й північного Китаю. Преса заявляє, що Японія не квестіонує суверенности Нанкіну над північним Китаєм, ані також територіяльної інтеґральности Китаю.

Японці, замешкалі в Китаю, покидають свої оселі та їдуть до пристаней. Бойкот японських товарів стає загальним. Китайська преса пише, що надійшла година розрахунку з Японією. Китайські й заграничні обсерватори в Пекіні уважають, що теперішнє перемиря лише тимчасове, бо японці хочуть закінчити свою воєнну підготову.

ПРОПАҐАНДА.

Японська влада робить гарячкове приготування до „пропаґандової війни“, щоб змобілізувати публичну опінію. Персонал пресового бюра міністерства війни збільшено втроє, він працює без перерви. Полковник Гата, шеф бюра заявив, що цілий його персонал готовий побороти інформації прославленої китайської пропаґанди. Великі користи в цій акції принесе нова радіонадавча стація в Токіо, найсильніша на Далекому Сході (150 кільоватів).

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена“, опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фоґацаро: „Недокінчені ідилї; Едмондо де Амічіс: „Зустріч“ у перекладі П. Карманського. Ціна 2. зол. Порто 30 с.

У Вазірістані знову ллється кров.

Зі Сімлі повідомляють, що у Вазірістані відділи факіра з Іпі знову обстріляли й обкидали гранатами англійсько-індійські відділи. В бою згинуло 6 індійських стрільців. 10 ранено, крім цього ранено одного англійця. Провідник повстанців у Вазірістані факір з Іпі перебуває далі в недоступній гірській околиці, коло границі Афганістану.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Дисципліна.

Приємно дивитися в кіні або в ілюстрованих часописах, як стрункими рядами машерують спортовці, шкільна молодь, „соколи“, чи молоді італійські фашисти, пластуни чи якась реміснича молодь. В струнких рядах, піднесених голо вах відчуваємо силу і єдність.

А вже хто мав нагоду бачити — за кордоном спільні вправи „соколів“ чи якогось подібного товариства, той напевно не забуде того ніколи. Вражає там не тільки фізична сила і справність, але в першій мірі послух, з яким виконують всі накази. Мимоволі підраховуємо скільки треба було часу, головно карности, щоб дійти до такої досконалости.

Довелось мені бачити такий сокільський здвиг в Празі в 1932. р. Був то здвиг міжнародного сокільства, були на ньому й наші українці емігранти.

Не кажу вже, що сама організація цілої тієї імпрези викликала подив і пошану, не кажу й про ті прекрасні зорові враження, які давали найвищу насолоду глядачеві, чи то в часі походу чи в часі окремих вправ. Найсильніше і незабутнє враження на ціле життя, зробила на мене ота дисципліна тисячів вправляючих, а вже найбільше дисципліна малих соколят. Коли виступила на площу дітвора мов коліровий мачок здавалось, що нема такої сили, яка утрималаб те дитяче море в порядку і що ось-ось заломляться ряди, змішається вся та маса у барвисту, але безладну юрбу і праця провідників пропаде марно. Одначе діти й далі в незмінному порядкові виконували накази провідника та провідниці, що з високого містка, то прапорцями то через гучномовці керували вправами, а коли одна мала кокетка струснула пісок, що підчас вправ чіпався суконки, а друга хотіла її наслідувати, відразу з містка залунав докірливий голос і діти знову завмерли у приписаних позах. Але ось знову якогось хлопчика занадто розпекло сонце і він звалився зімлілий та за хвилку почали мліти й інші діти. Санітети скоро і вправно забирали помлілих та виносили їх із площі, але матері та батьки, тети і бабусі, що були серед публики, не чиняли лементу і хоч може й сильно хвилювались, не нарушували порядку та не счинювали серед публики метушні і паніки.

Приводжу як приклад вправи цих найменших, бо тут саме можна було найбільше надіятися ріжних несподіванок. Одначе їх не було. Про вправи доросту та старшої молоді вже й не кажу, бо було це щось такого гідного подиву, що його й описати годі.

Ці картини виринають мені часто перед очима, коли дивлюся на ріжні наші національні свята. Пригадались вони мені недавно й на одному зі свят, де головними учасниками були шкільні діти. Гарне було свято, мальовниче, але... Не давало воно враження сили, єдности і карности. Стаючи до вправ діти оглядались на всі сторони. Підчас вправ і в перервах також слідна була неувага дітей. До того ще й батьки та інша родина кивали до дітей та звертали на себе увагу дітвори, що йшла в поході та й оглядалася на всі боки. Погана заздрість заворушилась в душі. Стало досадно, не так на дітей, як на родичів, а в першій мірі на матерей. Адже виховують нашу майбутність — молодь. Моє огірчення мало глибше коріння. Стало мені зрозуміле в чому криється наша слабість і причини наших невдач. Нарід, що не має глибоко закоріненої вже змалку дисципліни не багато осягне.

Наші матері, що усвідомлюють собі свою відповідальність, повинні звернути увагу більше на виплекання дисципліни у своїх дітей. Материнська любов, яка не дбає про майбутнє дитини, це любов єгоїстична, звіринна. Нездисциплінована дитина буде в життю дуже важко відчувати кожний примус (а його в життю більше як чогонебудь іншого), який буде для неї правдивим терпінням. Колиж мати часом і з болем серця (бо мамі тяжко робити прикрість дитині) від малечку вчитиме дитину слухняности, скористає з того й дитина і нарід. Бо виграє тільки той, що вміє і давати накази і їх виконувати.

Х. К.

Модерна Гавайка.

Що не всім народам прихід европейців з їх культурою приніс користь — давно відома правда. Деякі народи „завдяки“ культурі европейців, зникли або зникають поволи з лиця землі, а деякі так здеморалізувались під впливом тої культури, що може й ліпше, щоб вони вигинули остаточно.

Чудові Гаваї з їх розкішною природою були колись раєм на землі для їх мешканців. Напів нагі гавайки, прекрасно збудовані і веселої вдачі вели нескладне своє господарство, годували дітей, танцювали і співали.

Але прийшли білі... Приневолили мужчин і жінок працювати на себе, привезли горілку.. Жінки з їх екзотичною красою приваблювали білих моряків і згодом почала ширитися розпуста. Замісць вільного вибору свого товариша по вподобі, привикли гавайки продавати свою любов. Гавайські танці приваблювали туристів і згодом почали входити в моду і в Европі та Америці. А жадні всякої новини і сензацій американки бажаючи удосконалитися в тих диких танцях (що є справді чарівні, але тільки в окруженні пишної гавайської природи), почали їздити на Гаваї та там від туземок учитись крутити бедрами і руками. Гавайки скоро зорієнтувались, що тут може бути для них добре джерело доходу і почали вчити свого мистецтва за грубі гроші. Гаваї покрились швидко цілою сіткою курсів танців та дансінгів, на яких учительками є гавайки. За кожну лекцію бере гавайська танцюристка 2 долярі, а вивчити зобовязується танець за 5 лекцій. Що з американками приїздять і американці, ясна річ, що й розпуста шириться там далі і влада приневолена часто інтервеніювати з ріжними заборонами, щоб бодай трохи припинити страшне лихо.

З чарівних дітей природи, що виповнювали своє життя танцем та співом стають поволи гавайки вирафінованими купчиками свого нескладного мистецтва і тіла, не приймаючи зовсім додатньої европейської культури. Не поліпшилось ні господарство, ні спосіб життя гавайок, бо вони до цього за ліниві. Про освіту й мови нема. І мабуть чебавом про красу та здоровля гавайок та їх щасливий сміх і спів лишиться тільки спомин...

Балачки про моду.

НА ВУЛИЦЮ, НА ФЕСТИНИ В ЛІТІ, А НЕ НА БАЛЬ.

Любі, кохані Пані!

Не гнівайтесь на мене, але вірте що вже не можу мовчати. Свербить мене язик сказати кілька „приємних“ слів про спосіб убирання деяких наших пань в неділю, чи свято або на якийсь фестин чи іншу імпрезу на вільному повітрі. І, на жаль, кортить мене сказати тих кілька слів не тільки паням із провінції (де багато де-чого може „з рук зійти“), але й паням зі Львова.

Чомусь приялось у деяких наших пань переконання, що в літі, у свято можна доношувати всі ті лекші суконки, які в зимі служили нам, як святочні чи вечорові одяги, а тому часто можемо побачити на якомусь літньому святі, чи в неділю на прогульці, або в церкві, балеву або пополудневу суконку густо-часто не тільки без рукавів, або вечорового фасону, але навіть з усіми балевими прикрасами, як напр. штучні квіти, блискучі гудзики чи клямерки та інше.

Виглядає воно жахливо! Довгий діл суконки замітає усі вуличні порохи, тому вже по кількох кроках відповідно вона виглядає, особливо коли суконка ясна, або чорна. Правда блискучі прикраси дуже гарно вилискують на сонці, але за те прикро кидається в очі при денному світлі їх фальшивість. Не витримують зі свіжою літньою природою конкуренції і штучні квіти, які на сонці вже по кількох годинах тратять свій кольор, бо зроблені вони з інших ніжніших матеріялів, навіть від тих з яких зроблені квіти, що прикрашують капелюхи чи літні суконки.

Також прикре враження, як балева чи параднішa пополуднева зимова суконка на прогульці робить і гарна вечорова блюзочка з лискучого шовку або коронки, чи якогось дуже фантазійного фасону, коли то беруть наші пані до англійського костюму перед полуднем. Правда, ці блюзочки в літі можна доносити, але по полудні і то з відповідною шовковою, чи від біди навіть легкою вовняною спідничкою, що теж своїм фасоном не нагадує спорту. Шовкова чи коронкова блюзочка при „завиваній“ спідниці, та ще коли вона защіплена на гудзики, так само мало відповідна, як спортові черевики на низьких запятках до балевої суконки (на жаль і це часом можемо побачити).

Любі Пані!

Знаю, що читаючи ці рядки де-хто з Вас може обурено здвигне раменами. „Що, мовляв, вона хоче — ота нестерпна Рита? Кожна убирається як може. Не всіж можуть дозволити собі на суконки відповідні кожному сезонові!“

Так це правда. Наші пані справді в більшости не можуть собі дозволити на купівлю та ушиття нової суконки, що і матеріялом і фасоном і прикрасами відповідалаб сезонові. Але за те можуть наші любі пані знайти вільну хвилинку на те, щоб від балевої суконки повідпорювати невідповідні прикраси, або навіть скоротити, якщо не зовсім перефорбити суконку, напевно кожна з нас зуміє. Також убираючи чорну шовкову суконку не трудно підібрати до неї черевики з вищими запятками та ясніші панчохи та вдягати до неї в спеку кольорового, а навіть чорного фільцового капелюха з тяжкою прикрасою. Думаю, що це також можливе, не вбирати балевих, атласових черевиків до полотняної спідниччки з перкалевою блюзочкою.

При кінці лише зраджу, що мене остаточно спонукало до написання цих може неприємних але правдивих рядків.

Уявіть собі, що мені довелось недавно побачити на одному зі здвигів у Львові, який відбувався на площі „Сокола Батька“.

Вже підчас вправ дітей, які відбувались на площі, продефілювала перед глядачаами пані в такій туалеті: Чорна довга суконка з короткими буфастими рукавами, зіпнята в поясі блискучою „діямантовою“ клямрою. Черевики були білі, шкіряні з високим щоправда, запятком, зате панчохи темні, майже бронзові. На голові чорний фільцовий капелюх з рипсовою стяжкою та оксамітним цвітом. Жовті шкіряні рукавички з кльотовою маншетою...

На вулиці Капітульній у Львові: Панна досить гарненька і добре збудована (знаю її, що вона українка). На ній шовкова лискуча ясна суконка з короткими рукавами і квітом на рамені, а на ногах білі „ганді“ зі скарпетками. Без капелюха, але зате в чорних шовкових рукавичках защіплених при кістці на гудзичок...

Ну, чи не може це довести до розпуки, коли щодня можете ви зустрінути кілька таких „оказів“ на запорошених, розпечених вулицях нашої столиці?

А може то спека й посуха довели мене до такого вибуху? — Не знаю!!!

Рита.

Практичні поради.

Ягоди, овочі! — як чекаємо ми на них цілу зиму і з яким апетитом до них беремось. Та нераз роблять нам велику прикрість — десь притиснеш міцніше в устах, а воно дивись і виприснуло тобі на ясну суконку, чи ще гірше на обрус пані, в якої гостюємо. З того переполох, метушня, ріжні поради, як вивести нещасливу пляму та попсований гумор. А вже з дітьми, то просто нещастя! Нераз і дві-три суконочки чи гарно вишиті фартушки денно стають жертвою ягодових чи овочевих соків, або зрадливої травички, на яку так люблять дітиська „гепати“.

Щоб бодай трохи допомогти лихові, подаємо тут кілька порад, як рятувати суконки та інші речі від нещастя.

Плями з овочів. Ще перед тим, як приступимо до виведення плями, треба взяти під увагу, з чого ті плями походять — чи з овочів свіжих, чи з компоту або конфітур. Коли це плями компотові чи з конфітур, то перед тим, як приступимо до вибавлювання плями, сполочимо тканину теплою водою, щоб розпустити цукор, який був в компоті чи конфітурах, а вже тоді вживаємо відповідних до тканини середників.

Плями на шовкових матеріях. Намочити вату або шматочку в чистому спірті, або цитриновому соці та витирати сплямлене місце. Можна також вживати окисвену воду.

Плями на вовняних річах. До розвареного мила додати трохи оцту й етеру та сильно терти.

Плями на шкіряних рукавичках пустять від спірту.

Плями з малин зМочити в хльорину, а потім добре відіпрати в гарячім розвареним милі.

Плями з чорниць змочити соком цитриновим та окисненою водою або тримати над сірчаними випарами.

Плями з черешень і вишень відперуться такою мішаниною: 1 частина сальміаку, 2 частини етеру, трохи води — все добре вимішане.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Жінка, що оснувала королівство Іраку.

Перед 11-ма роками, у липні 1926. р. померла у Багдаді жінка, яка є справжнім творцем незалежної арабської держави, Іраку. Вона довершила подібного діла як відомий полковник Льоренс, що підчас світової війни зорганізував арабське повстання проти Туреччини, яке довело до утворення низки арабських держав під британською і французькою зверхністю. Але коли імя Льоренса нині загально відоме, загал мало знає про особу Гертруди Белл, яка в історії стоїть нарівні зі славним полковником.

Наука, забава і спорт.

Гертруда Белл походить з визначної, багатої шотляндської родини, що має великі копальні. Вона студіювала в Оксфорді архехольогію і хоча посвячувала науці дуже багато праці, все залишилася 100-відсотковою жінкою, все мала час на розривки і спорт та на тоалету. У розгарі політичної праці, зі скромного шатра серед арабських пустель писала вона сяжнисті листи до париського сальону мод, замовляючи товлети після найновіших взорів. Після війни, коли Ґертруда засіла на лаврах у визволеному Багдаді, її дім, уладжений з надзвичайним смаком, був осередком елегантного товариства.

Сміїтна серед бедуїнів.

Молода Гертруда залюбки подорожувала, звиджуючи старинні руїни у Персії, Анатолії та Трансйорданії; ці археольогічні праці надали молодій дівчині розголос у науковому світі. При тій нагоді пізнала вона арабський світ, його життя, його ментальність. З цим засобом знання відважна шотляндка вибралася сама одна у глибину Арабії, заселеної дикими войовничими бедуїнськими племенами, що не визнавали над собою ніякої державної влади.

У службі імперії.

Вістка про сміливу виправу, з якої Гертруда Белл вернулась жива і здорова, дійшла до британського штабу в Каїро, що саме тоді підготовляв арабське повстання проти Туреччини. Коли полк. Льоренс вів нерегулярні арабські частини з арабського півострова, Гертруда Белл мала куди небезпечніше завдання: вона оперувала на запіллі турецької армії в Іраку (Мезопотамії), на терені, що підлягав ще турецькій владі, у самому Багдаді. Завдяки своїм політичним здібностям і знанню Сходу Гертруда зеднала шейків до протитурецького повстання. Свою політичну працю вела вона зі запалом, вів її не лише патріотизм але й симпатія до арабів.

Корона Іраку в руках жінки.

Як добрий знавець Сходу виїхала Гертруда Белл з британською делеґацією на версальську конференцію, опісля знову вернулася до Іраку. Там вирішувалися тоді важні питання: Англія постановила утворити з Іраку державу під своїми впливами, щоб затримати у своїх руках багаті нафтові копалини Мосулю. Серед тисяч перешкод та інтриг зуміла ґеніяльна шотляндка утвердити британську владу в Іраку, стаючи правою рукою британського високого комісаря. Завдяки впливам Гертруди корона Іраку спочила на голові провідника арабських повстанців еміра Фейзаля, якого Ґертруда уважала своїм вірним приятелем. Вона сконсолідувала молоду арабську державу і дальше тримала руку на всьому політичному житті країни: до неї зверталися з повним довірям шейки з далеких оаз зі всіми проханнями, жалобами, побажаннями. Ґертруда Белл віддала корону Іраку Фейзалеві, але сама залишилася некоронованою володаркою країни. Опісля вона знову посвятилась археольогії; оснувала в Багдаді Національний Музей, опрацювала пляни Фейзалевої палати.

Родичі просили Гертруду, щоби вона вернулась до своєї північної батьківщини, та вона не кидала Іраку. Труди і невигоди життя серед пустині надірвали здоровля Ґертруди Белл — вона померла.

Парлямент Іраку святочно вшанував смерть жінки, що положила основи нової держави.

З добрих днів Абисинії.

Старий абісинський цісар Менелік умер 1913. р., назначуючи своїм наслідником малолітнього внука Лідж-Яссу. Сорок днів після смерти Менеліка мала відбутися публична тризна. Одначе Лідж-Яссу розумів, що проголошення смерти Менеліка булоб однозначне з новими домашніми війнами, бо 80 відсотків населення Абісинії слухало приказів столиці Аддіс-Абеби тільки зі страху перед Менеліком. Тому Лідж-Яссу затаїв смерть свого діда та почав сам панувати. Гірке було його панування. Молодий хлопець бачив завжди, що всі достойники приходили до нього тільки з жебраниною, щоб легким коштом населення як найбільше збагатитися.

Хабарництво.

В тому часі здобув довіря молоденького Лідж-Яссу його дорадник Наґадірас-Гайле-Георргіс, який пляново працював у тім напрямку, щоб викликати серед населення негодування проти Лідж-Яссу. Як міністр торговлі Наґадірас стояв у близьких взаєминах з магометанами й турецьким конзулем в Аддіс-Абебі Мазар Беем. Цей турецький конзуль хотів перетягнути абісинського цісаря на магометанізм.

Наґадірас сприяв політиці турецького конзуля, бо це була найпевніша дорога скомпромітувати молодого цісаря в очах християнського населення. Крім цього Наґадірас-Гайлеґеорґіс підсував молодому цісареві ріжних закордонних спекулянтів, а ці знову через своїх „жінок" робили золоті інтереси на замовленнях цісаря. Так нпр. появився в Аддіс Абебі австрійський жид Шваймер, який при помочі своєї „жінки" продав Лідж-Яссові перестарілі австрійські гармати, як „наймодернійші" гармати. В цей спосіб ріжні европейські пові обмотали молодого хлопця, яким був тоді Лідж-Яссу, так, що їхні „мужі" доїли абісинську державну касу своїми „замовленнями" в нечуваний спосіб. Вкінці Наґадірас так обмотав Лідж-Яссу, що цей передав Наґадірасові справування влади на два роки, а сам виїхав до своєї батьківщини в провінції Вольо.

Воєнні інтриґи.

В міжчасі вибухнула світова війна. Антанта хотіла за всяку ціну втягнути Абісинію до війни проти Німеччини. Французьке посольство в Аддіс Абебі не жалувало гроша, щоб перекупити Наґадіраса. Це й частинно вдалося. Одначе про виповідження війни сам Наґадірас без цісаря не міг рішати. Зате обіцяв французам продати більшу кількість російських крісів, що лежали в цісарських маґазинах та помагати французам харчами. Про це довідалися німці і почали впливати на Лідж-Яссу, який мав симпатії до німців та турків.

Наґадірас — Гайлеґеорґіс прикрутив податкову шрубу так, що населення почало голосно нарікати на молодого цісаря, який був фактично за це відповідальний. Німці звертали увагу Лідж-Яссу на погубну для нього політику Наґадіраса, та радили йому вертатися до столиці і взяти керму справ у свої руки. Одначе Лідж Яссу, здеморалізований Наґадірасом, не слухав цих рад і поїхав до Гарару, де серед магометан провадив вигідне життя.

Лідж Тафарі-Гайле Селясіє.

В Гарарі був цісарським намісником Лідж Тафарі, колишній товариш з дитячих літ молодого цісаря. Лідж Тафарі, пізніший цісар Гайле-Селясіє, був вихований у французькому дусі і йшов у всім на руку абісинському духовенству, проти якого знову нераз виступав Лідж Яссу, закидаючи йому непогамовану жадобу збогачування себе коштом населення. Приявність Лідж-Тафарі у Гарарі була не на руку молодому цісареві. Тому Лідж-Яссу назначив його комендантом цісарської палати в Аддіс Абебі. Це — мабуть був найдурніший крок, який зробив Лідж-Яссу.

Присилайте передплату!

У другі роковини смерти бл. п. інж.
ВАСИЛЯ ГУЗІЯ
відбудуться
Поминальні Богослуження
у церкві оо. Редемптористів у Львові, вул. Зибликевича 30 і в парохіяльній церкві в Любичі - Князях — дня 17. VII. ц. р. в год. 7·45 рано, на які запрошує
Дружина

ПРИЧИНИ ВУЛИЧНИХ ВИПАДКІВ.

Американська суспільність заалярмована великим числом траґічних випадків по вулицях американських міст, головно спричинених автами. Вина в тім часто шоферів а частинно і прохожих. В минулім році американська статистика виказала зріст числа нещасливих вуличних випадків на 100 проц. Тепер боротьбу з тою язвою веде Амер. Червоний Хрест. В цілім ряді більших міст Америки повстали т. зв. „хідникові клюби", що поставили собі як мету боротьбу з легкодушною утратою такого великого числа людей. Вони пропагують якнайбільшу обережність у вуличнім русі, збільшення опіки над малою дітворою, що без опіки ходить вулицями.

Американська поліція зробила цікавий виказ, які причини потягають за собою найбільше число вуличних нещасть, головно серед дітей: з них на першім місці стоять всякі забави та гри на їздах, їзда на воротках, гра мячем і звязане з цим шукання мяча на їздні; з інших, не менш важних це перебігання вулиці в недозволених місцях, причіплювання до вантажних авт і т. д.

Праця членів „хідникових клюбів" полягає на тім, що кожний із них має під своєю опікою малий відтинок вулиці і там з відзнакою клюбу на грудях, опікується дбайливо необережною дітворою.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

ВЕСЕЛЕ.

Мама: Признайся, хлопче, тебе нині учитель бив?

Син: Не знаю. Не цікавлюся тим, що діється за моїми плечами.

—o—

Вона: Який ви маєте гарний човен!

Він: Мій човен має одну хибу

Вона: Яку?

Він: Коли в ньому цілуватись, він перевертається.

Вона: Це нічого, я вмію плавати...

ЦІКАВА ПРОПАҐАНДА
Кави „Енрільо" на виставі „Праця і Культура села" в Ліскові.

З інтересною пропаґандою виступила на виставі присвяченій „Праці і культурі села" в Ліскові найбільша країва фабрика кавових засобів — ф-ма **Генриха Франка Сини С. А.** відома в цілому краю із знаменитої кави здоровля під назвою „ЕНРІЛЬО".

Входимо на терен вистави в обідовій порі, коли ті приїжджаючі громадно на виставу селяни споживають направду дешевий обід, бо коштує тільки 55 сотиків видаваний старанням комітету вистави з полевих кухонь. По обіді стрічає їх мила несподіванка. Отож біля кухонного павільону є уміщене стійло ф-ми Генриха Франка Сини С. А., в котрім прогульковців частують порцією знаменитої кави „ЕНРІЛЬО".

З трудом пропихаємося до фірмового стійла довкола котрого зібралися громадно рад посмакувати цю знамениту каву. Пробуємо теж знамениту каву „ЕНРІЛЬО", якої приладження є незвичайно улегчене завдяки тому, що є вона у продажі вже у змеленому стані і не треба до неї додавати ніякої приправи. Довідуємось, що кава „ЕНРІЛЬО" завдячує свою велику знаменитість уживанню при продукції виключно найшляхотніших краєвих сирівців при чому має вона багато цінних відмінних і здорових примет.

Як довідуємося пред. Ф-ми Генриха Франка Сини С. А. поважно причиняється до піднесення рільництва через те, що в нього покриває величезне запотребування на сирівці, приспорюючи в той спосіб рільництву багато користей.

Оглядаючи на місці величезне поводження і заінтересування тої оригінальної пропаґандивної імпрези ми є переконані, що у зв'язку з виставою побільшуються широкі круги прихильників кави „ЕНРІЛЬО" довкола симпатиками, які до цієї пори не мали змоги пізнати так добрий напій, яким є кава „ЕНРІЛЬО".

КВАКРИ*) В ГАЛИЧИНІ.

ДО ІСТОРІЇ АНГЛЬО-УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН

В травні 1919 р. прибуло до Варшави трьох квакрів, щоб відвідати країну та докладно прослідити, чи потрібна допомога населенню, що постраждало від світової війни, врешті де і яка це мусить бути допомога? Були це: Thompson Eliott, тодішній голова льондонського комітету Society of Friends, Dr. Walter Stephens американець, що працював у Франції та A. Ruth Fry. Відвідали вони тодішнього міністра здоровля М. Янішевського та довідалися, що найбільшою болячкою краю є шаліюча пошесна недуга — тиф. З того приводу вони поцікавилися Епідемічним Інститутом та шпиталями, призначеними для тифозних хворих. На бажання відвідин найбільш заражених тифом місцевостей, міністерство здоровля спрямувало їх у келецьке воєвідство. Але квакри не задоволилися розпочатою акцією в Кельцах, вони шукали найгірших місць. Памятаю добре 1919 рік і не буде зовсім передбаченням, коли скажемо, що та пошесть найлютіше шаліла на наших землях, особливо в Галичині. Приблизно в томуж часі друга трійка а саме: Sidney Wallis, Richard Rejnolds Ball та Gertrude Powicke виїхали у Тернопільське воєв. і там справді знайшли добрий ґрунт для допомогової акції. Тиф шалів тут на добре і не так легко було вберегтися від зарази. Комісії доводилося при оглядинах стикатися близько з хорими а часто й подорожувати разом з ними; Не береглися отже від зараження Gertrude M. Powicke та Richard Rejnolds Ball і вернувшись до Варшави, обоє померли. Не був це єдиний смертний випадок. Безперечно все це вплинуло пригнічуюче на решту чужинців і через те відтягнулася їх праця в Галичині аж до весни 1920 р.

В Галичину квакри виїхали весною того року вже зразу готові до праці. Головним їхнім завданням була — антитифозна акція. За порадою д-ра Тренкера з міністерства здоровля, що опікувався тоді Галичиною, вибрали вони головним осередком праці Надвірну. Була тут готова лічниця на 100 ліжок, збудована перед самою війною, але частинно зруйнована підчас війни хоч ще цілком не вживана. Місцеві чинники віддали цей будинок до диспозиції квакрів. Завдяки гарячим старанням Amy Grantham і Lilian Shrimpton будинок цей приведено до порядку, заінстальовано антитифозну стацію, та оселено тут також квакрів. Свою антитифозну акцію почали вони чисткою людей, їхньої одежі та помешкань, так у самім місті, як і в околицях. Найперше самі люди йшли до лазні і в той час, коли вони милися, їхню одежу дезинфекували. Не мало мали квакри клопоту з нашими людьми, особливо підчас дезинфекції їхніх помешкань та річей, бо кожний власник, боючись, що речі знищаться, часто ставляв опір. Якими показалися квакрам наші села, найкраще видно з рапорту одного з працьовників. Описуючи село Пасічну біля Надвірної, де при оглядинах знаходили квакри не тільки тифозних та туберкульозних хворих, але й часті випадки захворіння на сифіліс, багато ненорм. типів і т. і., він між іншим пише: „Бруд і завошення — уявити собі трудно; цілковита відсутність мила, ніякого натяку на культурне життя, тільки голі столи та порожні полиці всюди. Таким було це українське (ruthenian) село положене в гарних вкритих лісами горах...“*)

Поза суто медичною акцією квакри відкрили у Надвірній крамницю, де — по значно зниженій ціні — можна було набути необхідні харчеві продукти, усякі дрібниці, мило та першої потреби ліки.

Крім того яких 70 дівчат вчилося гафту у спеціяльно заснованій робітні і таким чином могли собі почасти заробити на утримання. Була це дуже добра робітня і вже в стадії розцвіту. По закінченні антитифозної акції в Галичині квакри передали це діло польським жінкам, але на жаль ці останні не продовжували тої акції, головно через невідповідний провід і припинили її, розпускаючи вихваліфікованих в тому дівчат. Рівночасно провадилося і харчування найбільш занедбаних дітей. В тій цілі відкрито 7 кухонь на 1100 дітей. Харчі постачав Американський Комітет Помочі Дітям.
і т. п., вишукали вони найбільш занедбані села. щоб перевести допомогу на місцях та розвинути живу антитифозну пропаганду.

Наладувавши вози харчами, ліками, милом і т. п., вишукували вони найбільш занедбані села. Як провалилася така праця, найкраще видно знову таки з рапортів самих же квакрів учасників таких подорожей. Ось для прикладу рапорт про одну з таких подорожей:

„...У вівторок по обіді доїхали ми до нашої першої зупинки — Пороги, де ми задержалися в домі війта. Примістивши наші речі безпечно у війтовій кузні, ми пішли в село та розмовляли зі священником, що дав нам широкі інформації та оголосив після вечірні в церкві (було свято (ruthenian festival) про наш приїзд і цілі. В міжчасі Ілько, наш візник, побував вже в хатах та встиг знайти в них кількох хворих...“

„...У середу рано Margaret Barber та Mavis Hayвідвідали багато хат, де були хворі найбідніші люди, і видали їм бони на мило...“

„...В середу по обіді розташувалися ми в кузні, щоб продавати мило та роздати карболь та оливу для відвошення, ліки та харчі для хворих. Наш пропагандивний плякат з побільшеною в 100 разів вошею повісили ми назовні кузні і Ілько промовляв до натовпу в стилі Марка Антонія: „Послухайте мене люди, я маю вам щось сказати“ пояснюючи, що була це справжня воша, а не якась жахлива відміна морського рака, він підкреслив вагу чистоти та небезпеку, що її криють в собі насікомі і т. п. Попит на мило і т. п. був величезний і перейшов усі наші сподівання. Ми ділили по малому кусочку мила на кожного і ще раз пояснили, що олива на відвошення зовсім не є середником до кручення волосся, але всеж усі наші запаси розійшлися; люди навчилися вживати карболь від військових, що окупували село в часі війни, і були занепокоені, чи вистарчить його для всіх. В заміну за мило ми дістали так багато яєць, що думали не на жарт над тим, щоб замовити скриньки та спакувати яйця, але під вечір, коли ми вже збиралися до виїзду, оточила нас велика кількість жебраків, так що проблема яєць і жебраків перекреслила одна другу...“**)

Польсько-большевицька війна 1920 р. дуже утруднила працю квакрів в Галичині. З наказу британійського конзуля, квакри змушені були покинути Надвірну, але по відступі большевицьких військ вернулися знову.

При кінці 1920 р. пройшло чистку 11.300 людей та перепроваджено було докладну дезинфекцію у 800 домах в повіті.

Хоч квакри розпочали свою акцію в Галичині найраніше, але проте широко та всесторонньо (як нпр. на Поліссі або й інших наших землях) вони її не розвинули. Пояснюється це тим, що вже у 1920 р. почали масово прибувати з Росії біженці, яких місцевости були цілковито знищені війною, саміж вони були зголодовані, голі, босі і переслідувані ще до того пошесними недугами. Потребували негайної та широкої всесторонньої допомоги. Туди квакри й звернули усю свою увагу, припинивши цілковито допомогову акцію в Галичині. **Інж. Антін Которович.**

*) Квакри, „Society of Friends“ англійська релігійна секта, якої визнавці виконували підчас світової війни ролю харитативної місії та працювали м. ін. безінтересовно на наших землях.

*) „A Quaker Adwenture“ byt. Ruth Fry ст. 262.

**) ibidem, ст. 263—264.

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ. 6

На слідах Маркіяна...

Другою замітною подією — це був аграрний страйк у 1902. р., в якому всі ми брали участь розкидаючи відповідні відозви. Я мав за терен резиденцію Лепких, Жуків та Гиновичі, куди ходив, здається, разом із тов. Цурковським.

Тямлю, що одної неділі підчас вакацій хтось дав мені знати, що жандармерія арештувала в Августівці тов. Федора Зарицького (пізн. військового лікаря, тепер у Чехословаччині). Я негайно побіг під прокуратуру і побачив як жандарми вели тов. Федька вже до судових арештів. Тов. Зарицький був внуком нашого о. шамбеляна і перейшов саме до 8-ої кляси, наслідком арештування мусів перенестись до Кракова і там робив матуру як екстерніст.

Органом всіх кружків була „Молода Україна“ та „Іскра“ видавані у Львові, а ми у себе видавали ще відбивані на масі „Небилиці“, „Зірку“, „Поступ“. Займалися тим головно товариші Антін Лотоцький, Остап Гайдукевич (від замазаних фарбою рук, називали ми його Шміраком) та Франц Коковський. Крім наших поезій та новель, містив там свої карикатури Струхманчук (який вже тоді ілюстрував „Комара“) головно на місцевий кружок кацапів.

Нечисленний був це гурток, а збирався він головно коло Филиповських, з яких найстарший Адам є нині православним епископом в Америці, та братів Застирців. Організаторами того кружка були в гімназії Максим Дьомба (брат його Іван був українцем) та найстарший Навроцький (нині на Чехословаччині), одинокий, що зпоміж усіх Навроцьких признавався до кацапів. Зпоміж старших підтримували кацапів о. Мащак, парох Липиці, п. Кобринська та якийсь час суплєнт екстеольоґ Крохмальний. Багато з цих „кацапів“ нині свідомі та діяльні українці, як напр. д-р Хичій у Чорткові, а навіть один Филиповський, мій товариш, Юліян, який помер перед 2 роками, був у громадському житті діяльним українцем. Про істнування нашого кружка знали деякі професори і вони нас навіть боронили. Жили ми в дружніх взаєминах з кружком польських поступовців-соціялістів з „Променя“. Гуртувались вони головно коло братів Яйків із західньої Галичини, яких шурин Трибовський був професором бережанської ґімназії і він нераз остерігав нас через них перед ревізією. До того гурта належав Караїт Новаковський, зрештою гурток той був нечисленний.

Пізніше ця струя оформилася в місті та при помочі старших повстало соціялістичне товариство „Рувносьць“, як противага польсько-клерикальній „Пшиязьні“. Перші загальні збори „Рівности“ відбулися в нашому „Народньому Домі“, а її головними орґанізаторами були жиди Равіч, канд. нотаріяту і дентист Ляйтайнер, а з українців пок. д-р Волод. Бачинський та столяр Боднарчук. Пізніше належав туди і проф. ґімн. Жигм. Клінґер.

Замітне, що з організаторів поляків, а були це самі робітники, бо інтеліґента не було, всі опісля перейшли в магістрацький табор.

Була ще течія анархістів, яку заніс до нас ученик з Бучача жид Канпфер. З молодших належали туди пізніше жиди З. Корн, Гальбертель, Пастерняк, Степан Волинець, а почасти й Конар-Палащук.

З. Корн працював у робітничих товариствах „Праця“, „Воля“, основаних Богданом Чайківським, де була українська більшість, як також у студентській орґанізації „Зєдночене“, яке стояло під впливом течії Рози Люксембург.

Коли мова про студентські кружки, добре буде згадати орґанізацію польських поступовців-люловців т. зв. „одоолзеньовців“. Зі старших належали туди пок. радник суду Гозер зі жінкою, судовий авскультутант Антоневіч, пізн. президент окружного суду у Львові, повіт. інж. Бажиковський та Ст. Вішневський. Під сильним їх впливом стояли з ґімназистів тепер. маршал Польщі Едв. Ридз-Сьміґли, Ст. Багниковський (тепер полковник), К. Торецький, теперішній воєвода Білик та інші. Ідеольоґом цієї ґрупи був Гозер, а практичним діячем серед міщанства Ст. Вішневський. Приїздив до них часто пок. д-р Мих. Ґрек, адв. зі Львова.

У взаєминах з ними стояли зі старших у нас суд. радник пок. Осип Білинський, з молодших Омелян Бачинський, який навіть раз дискутував з д-ром Греком, а пізніше коло 1907 р. я. При памятних виборах 1907. р. ця група разом із нами та жидами виступила проти кандидата Ради Народової д-ра Дулемби висуваючи зі своєї сторони кандидатуру д-ра Гозера. З цьою групою стрінувся я зараз при свому вступі до ґімназії, коли мій сусід та інструктор поляк Завадський завів мене до вірменського костела приготовляти катафальок в річницю листопадового повстання.

Між тими, що приготовляли жалібну декорацію костела стрінув я Е. Ридза що ходив рівнож та пізнав тодішнього пароха а тепер арх. Геодоровича.

Моє знайомство з тим польським революційним рухом перервало за кілька днів втягнення мене Зен. Кузелею, Зарицькими, Чайківськими та Фр. Коковським до кружка „Молодої України“. Навязав я з цим гуртом нові звязки аж в 1907. році при виборах.

Зазначу, що в міських справах цей гурток не грав великої ролі практично, хоч мав сильний ідейний вплив серед бережанських поляків. В маґістраті домінувала ідеольоґія ендеків, яких головним герольдом був бурмістр д-р Шецель, батько моїх товаришів, з яких один є нині міністром та віцемаршалом сойму. (Далі буде).

ДОМАГАННЯ КИТАЮ.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТР ВІРИТЬ У ЗАМИРЕННЯ З КИТАЄМ.

ШАНГГАЙ, 15. 7. ПАТ. Півофіційна китайська преса в інспірованих статтях висуває такі **домагання під адресою Японії: 1) привернення стану зперед 8. липня; 2) відкликання японської підмоги; 3) відшкодування для китайських купців і громадян; 4) безумовне привернення миру.** Китайські щоденники підкреслюють, що довший мир можливий у випадку видатного зменшення японських гарнізонів у північнім Китаю. Крім того преса оголосила постанову марш. Чанг-Кай-Шека і нанкінського уряду про необхідність допомоги китайським військам у північнім Китаю.

ТОКІО, 15. 7. ПАТ. Міністри війни і маринарки заявили на конференції ґубернаторів, що надія на мирне полагодження конфлікту у північнім Китаю ще не зовсім втрачена. Одночасно просили ґубернаторів, щоби вияснити населенню, що збільшення японських збройних сил у північнім Китаю необхідне. **Міністр Закордонних справ Гірота заявив, що Японія доложить усіх зусиль, щоби довести до порозуміння дипльоматичним шляхом.**

ПЕКІН, 15. 7. ПАТ. Поза виміною кількох стрілів недалеко стації Льофа, на залізничому шляху Пекін — Тсієн-Тсін минула ніч минула спокійно. **Японці переводять інтенсивно летунську розвідку. Цивільна летунська комунікація далі перервана**

—o—

Чи Шлеськ матиме далі автономію?

В четвер 15. ц. м. вигасла женевська конвенція з 1922. р. у справі Шлеська. З цієї нагоди відбулося вчора останнє засідання мішаної комісії для Горішного Шлеська, в якому взяли участь представники Польщі і Німеччини, воєвода Гражинський і консулі чужих держав у Катовицях. Голова цієї комісії Кальондер склав звіт з діяльности цієї комісії за 15 років, підкреслюючи, що комісія не мусіла користати зі своєї компетенції, бо обі сторони поладнували всі свої справи угодово.

Політичні кола запевняють, що Шлеськ затримає далі свою автономію.

—o—

Страшна залізнича катастрофа.

5 убитих, понад 120 ранених.

БУЕНОС АЙРЕС, 15. 7. ПАТ. З Ріо де Жанейро повідомляють, що на передмістю Мангейра, недалеко залізничої стації особовий поїзд зударився з товаровим поїздом. **5-ох пасажирів згинуло, понад 120 важко ранених. Кількі вагонів зовсім розторощених.** Це одна з найбільших залізничих катастроф у Бразилії.

—o—

Великий Театр	ВИСТУПИ ТЕАТРУ АТЕНЕУМ Пятниця 16. VII. 1937. „ВОЗЬНИЙ І МІНІСТР“ із Ст. Ярачом Субота 17. VII. 1937. „ЛЮДИ НА КРИЗІ“ із Ст. Ярачом. Неділя 18. VII. 1937, год. 3.30 поп. „ВОЗЬНИЙ І МІНІСТР“ із Ст. Ярачом.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.** Приймаю футра до переховання літом.

— **У честь гетьмана Ів. Мазепи.** Цього року минає 250 літ, як Іван Мазепа обняв гетьманську булаву (25. липня ст. ст. 1687 року). З цієї нагоди Українська Бібліотека імени Симона Петлюри в Парижі (41, Rue de la Tour d' Auvergne) влаштувала виставу присвячену памяті І. Мазепи. Значна частина вистави торкається союзу Мазепи з Карлом XII. На виставі зібрано колекцію світлин портрету гетьмана, літературу про нього в українській і чужих мовах, гравюри й картини ріжних малярів, музичні твори і т. ін. Вистава триватиме до жовтня ц. р. Для відвідин вистави Бібліотека відкрита **щодня, крім понеділка,** від 2-ої до 8 год. веч. Організації вистави допомогли українські наукові інституції та окремі особи. Впорядчик вистави — артист-маляр Л. Перфецький. Підчас вистави буде кілька відчитів.

— **На конкурсі** архіву біольоґічної медицини у Варшаві одну з трьох нагород дістав молодий український лікар у Львові Богдан Гординський за працю про лічення боляка жолудка.

— **Україніка.** В науковім органі яського університету в Румунії „Arhiva“, в кн. 1—2 за 1937 рік, що саме тепер появилася, поміщено окрему статтю проф. Іл. Барбулеску, члена Румунської Академії Наук, про праці проф. І. Огієнка з ділянки словяно-румунської („Prof. Ohijenko despre publicarea documentelor romano-slave“); крім цього, ще й на ст. 137—147 розглядаються й цитуються ці самі праці вдруге. Проф. І. Барбулеску висловлюється дуже прихильно про Огієнкові праці.

— **2 тисячі учительських посад** буде вільних у Польщі в шкільному році 1937/38. В 1938/39 році це число збільшиться до 4.000 етатів. Цікаво, скільки українці дістануть з цих етатів?

— **Нові райони охорони лісів.** На основі розпорядку міністра хліборобства призначили осередком району охорони лісів у Станиславівщині, місце осідку староства. Отже комісарі охорони лісів урядуватимуть при староствах у Станиславові, Долині, Косові, Коломиї та в Стрию.

— **Скандальна афера у Львові.** Поліція арештувала відомого львівського промисловця Н. В., власника партерового дому при вул. Городецькій за еротичну аферу з 14-літньою ученицею Іриною К., донькою з дуже доброї родини. Ще в суботу батько цієї учениці З. К. повідомив поліцію, що його 14-літня донька Ірина пішла пополудні на прохід і не вернулася. Спершу батьки здогадувалися, що їх донька пішла до товаришки або до свояків. Коли в год. 8-ій вечором батьки довідалися, що ні товаришки ні своякі не бачили Ірини, повідомили поліцію. Щойно по трьох днях поліція довідалася, що згадана учениця перебуває в ґарсоніері відомого промисловця Н. В. в його хаті при вул. Городецькій. Виявилося, що промисловець Н. В. познайомився з 14-літньою Іриною К. при вул. Л. Сапіги ч. 2, де пристанув, щоб направити мотоцикль. Він відвіз дівчину до своєї ґарсоніери, де три дні відбувалися оргії, в якій брали теж участь його приятелі: приватний урядовець В. Й. та магазинір В. Б. Поліція переслухала Ірину К. та приятеля промисловця і випустила їх на волю.

— **Львівська хроніка.** Львівський воєвідський уряд повідомив жидівську віроісповідну громаду, що вибори до каґалу затверджені. В пятницю обіймає урядування новий голова каґалу д-р Рінґель. — При вул. Варшавській на Клепарові злодій вліз крізь відчинене вікно до помешкання Ст. Шуста і забрав йому убрання вартости 150 зол.

— **Гроші з XVIII. в.** знайшов Юра Костюк у Жабю на своїм городі у фляшці в числі 73 штук. Костюк затримав частину монет собі, за частину купив вовни і роздарував між сусідів. Про це довідалася поліція і забрала ще 10 срібних монет від нього.

— **Крадіж 2.000 зол. у костелі.** Перед кількома днями злодії вкрали у парохіяльному костелі в Сяноці коло 2.000 зол. Поліція арештувала під замітом крадіжи Казимира Венґельського, електромеханіка зі Львова, який працював у сяніцькій фабриці ваґонів.

— **Краєва хроніка.** Від кількох днів курсують нові автобуси на шляху Чортків-Бучач-Станиславів. Нова автобусова лінія має догідну сполуку з поспішними поїздами у Станиславові. — В четвер над раном знайшли тіло вбитого Хаїма Гальперна, 26-літнього лякерника з Перемишлян. Вбитому забрали грабіжники маринарку, наґортку і документи. Гальперн вибрався в середу до Погорілець за працею. Поліція веде слідство. — Минулої ночі невідомі злодії вломилися до помешкання В. Гарца в Надвірній і забрали йому 600 долярів, що їх він дістав від своїх свояків з Америки за купно реальности. Поліція арештувала двох братів злодіїв під замітом цієї крадіжі і відставила їх до арешту городського суду. — Міський уряд у Станиславові оголосив осторогу, перед червінкою і наказав охоронне щіплення перед цією недугою, бо ствердив у місті кілька занедужань на червінку. — З громадських арештів в Яремчі втік злодій Тадей Козіцький зі Станиславова. — Перед кооперативою в Гаврилівці невідомі справники вбили 24-літнього В. Прусяка. Поліція арештувала під замітом убивства двох парубків, які відгрожувалися Прусякові за те, що він прилапав їх у своїм городі на крадіжі грушок і вибив. — У Синевідську Вижнім пов. Стрий невідомий справник облив нафтою і підпалив дах шопи та дерево, що прилягало до дому Василя Штогриния, де приміщується крамниця. Одначе сусіди доглянули вогонь і його вгасили. Причина підпалу невідома.

— **Трагічні наслідки помилки.** У Мізочі пов. Здолбунів жінка крамаря Рухля Бикс влила через помилку до зупи сірчаний квас замісць оцту. Наслідки цієї помилки трагічні, бо ціла родина важко занедужала. Рухля померла по кількагодинних муках, а її доньки: 13-літня Гедаля і 12-літня Малка боряться зі смертю у шпиталі в Рівному.

— **Мати-звірюка.** З Кельц повідомляють, що робітниця Владислава Шиманська пішла на беріг ріки Нівіщи зі своїм 5-літнім нешлюбним сином і так довго тримала його під водою, аж він задусився. Свідком цього огидного злочину була одна сільська дівчина, яка повідомила поліцію. Арештована Шиманська призналася до злочину. Сина втопила тому, щоби вийти заміж.

— **Політичний двобій.** В Сеґеді відбувся минулого понеділка двобій між послом до парляменту марш. Шоєм і директором млина Бакон. До двобою дійшло на тлі політичних суперечок. Двобій тягнувся аж до повного вичерпання сил обох противників, яких відвезли з поважними ранами до лічниці. Оба розійшлися без замирення.

— **Архиепископ Кентрбері уступає?** В Льондоні кружляє поголоска, що архиепископ Кентрбері уступає зі свого становища, бо від кількох років важко нездужає. Архиепископ має тепер 73 роки.

— **Нагорода за плекання троянд.** Відомий годівельник троянд Матіяс Тантав з Гольштайну виплекав невідому відміну троянди під назвою Сванті і дістав цього року нагороду, що її вперше уфундувало відоме заведення плекання троянд у Санґерзавзен.

— **Арештували всіх службовиків радіостації.** З Москви надійшли вістки, що большевики арештували всіх службовиків київської радіостації і віддали під суд за саботаж і ширення протикомуністичної пропаґанди. Провина службовиків київської радіостації полягала на тому, що по розстрілі у Москві Зіновєва в серпні м. р. і по розстрілі Тугачевського та інших ґенералів київська радіостація надавала жалібні марші.

— **Масово потроїлися грибами.** Мешканці Домоні під Будапештом масово потроїлися грибами. По їді грибів занедужало 49 осіб, з того 5 померло, 4 боряться зі смертю. Інших відвезли до шпиталю. Слідство виявило, що мешканці назбирали грибів в дооколичнім лісі.

— **Будують телевізійну стацію.** У Шалабавці під Москвою будують тепер першу совітську телевізійну стацію, що передаватиме картини від найближчого року на ультракоротких хвилях. Стація матиме засяг 50—60 км.

— **Летунський рекорд.** Совітські летуни перелетіли на літаку „Ант 25“ 10.800 км. на шляху Москва—Сан Франціско без зупинки за 62 год і 20 мін.

— **Опир з Мінхену.** Кримінальна поліція з Мінхену арештувала Йогана Штросенройтера під закидом сімох убивств на сексуальному тлі в останніх 30-ох роках.

— **Катастрофальний зудар двох кораблів.** Недалеко Стамбулу зударилися з невияснених причин два турецькі кораблі, що везли 1.800 пасажирів. Наслідком катастрофи багато пасажирів важко ранених.

— **Відібрав собі життя, щоб не дочекатися війни.** Китайський мільонер Хю Бої, який отруївся, вияснив у листі до поліції причину самогубства так: ліпше вмерти, заки ще панує мир. Він хоче станути перед богом мира і вірить, що цей бог прийме його жертву та зменшить воєнні настрої на землі.

— **Автомобілеві випадки у Злучених Державах.** Урядові дані з перших пятьох місяців 1937 р. подають, що скількість смертних автомобілевих випадків у Злучених Державах була 14.270 значить 17 проц. більше, як в тому самому часі минулого року. На першім місці в цій статистиці стоїть Шікаґо, де до 1. червня нарахували 321 смертних автомобілевих випадків.

Дописи.

САМБІРЩИНА

Кість незгоди у Кульчицях к. Самбора. З оснуванням „кулка загумінкової шляхти" в Кульчицях кинено кість незгоди в село. До цього т-ва заманули декого з кульчицької шляхти обіцянками посад тощо. Для нового т-ва опікуни справили в домівці одного „шляхтича" радіовий апарат за... 10 зол. Одночасно зорґанізували красамвчу прогульку шляхті: до Ґдині... Познани і Варшави... Панове шляхта на таку дорогу посправляла собі нове убрання, чоботи, черевики, кальоші... мовляв, може бути дощ, болото, як ось у Кульчицях... і так вибралася на прогульку. У Варшаві казали шляхті дефілювати. А тут нові чоботи декого наглодали, іншим те саме зробили нові черевики. Але і на це знайшлася рада. Чоботи поперевішували через плечі. Один чобіт звисав на плечах, другий баламкався спереду і тоді можна було бодай без болю машерувати під такт музики. Знову черевики, повязані шнурками, звисали на грудях, але зате босі ноги у нових кальошах світились так, що видно було здалека... І тому не диввиця, що „родаци" привитали нашу шляхту голосними оплесками. Тішились нею так дуже, що мало боків собі не позривали, як побачили цю нашу загумінкову шляхту... з Кульчиць. Правда, по дефіляді провідники сварили на шляхту, але не було іншої ради, як чобіт наглодже ногу. Дефілювати теж треба було. По дефіляді запросили шляхту на обід. Шляхта попоїла, але знову невдоволена, бо хтось там пустив сплетні, що мовляв хтось зі стола вилки та ложки забрав. Одначе цим сплетням ніхто не повірив, бо участь брали самі найвидніші зпоміж шляхти. Кажу кість незгоди хтось кинув між кульчицьку шляхту, бо ось Текля Попіль та Юлія Баранецька донесли поліцаєві, що абсольвентки семинарії У. П. Т.: Марія Штокайло Кульчицька д. Василя і Марія Кульчицька д. Іларія привитали їх словами в неділю під церквою: „Пощо ви прийшла до церкви, чому не йдете до костела... фарисейки". Поліція зробила донесення до староства, яке засудило обі абсольвентки по 10 зол. гривни або по три дні арешту. Знову панове шляхта: Ян Костик Кульчицький, Ян Баранецький, Филип Баранецький, Володимир Кульчицький Дашкевич, солтис і Константин Качмар донесли поліції, що в неділю в церкві підчас Служби Божої Марія Кульчицька д. Іларія, Марія Кульчицька Штокайло д. Василя, Евстахія Кульчицька д. Станислава, Андрій Кульчицький Дашкевич, Дарія Кульчицька д. Тимотея, Клявдія Кульчицька, Ольга Семчишин д. Станислава, Евгенія Тарасович Білинська д. Семена, всі абсольвентки (ти) семинарії У. П. Т. в Самборі і Станислав Ворончак, коваль, співали підчас Служби Божої „Боже Великий". Староство у Самборі позасуджувало їх на гривну по 25 зол. зі заміною по два тижні арешту. Всі засуджені внесли відклик до окружного суду в Самборі. Дня 22. червня ц. р. відбулася розправа, але в огляду на те, що покарані не внесли до 14-ох днів прохання про допущення свідків, суд відкинув внесок оборони як спізнений і не тільки затвердив кару Марії Кульчицькій д. Іларія, але ще додав її кошта за апеляційну розправу. А що ніодна з покараних не мали змоги зложити кавцію по 100 зол. на касацію, ні змоги дістати право звільнення від оплати, тому інші відкликали свої відклики, ратуючись бодай від коштів апеляційної розправи. Суддя стаяв на становищі, що це не образа чести, але намір відтягнути інших від приступлення в члени „кола шляхоцького", а пісня „Боже Великий" є протидержавного змісту, хоч підсудні не співали її, то вже сам побут у церкві підчас співання такої пісні є каригідним.

Спортові новинки.

Україна виїзджає до Дрогобича й Борислава на суботу й неділю 17. і 18. ц. м. В суботу гратиме Україна з дрогобицькою Ватрою, в неділю з бориславським Ахілесовим Отшельцом.

Валясевичівна вернулась до Польщі з Америки, де перебувала довший час. Поворотну дорогу відбула вона кораблем „Баторий" який причалив оноді в Ґдині.

Латвія — Румунія 0:0. Ненадійний ремісовий вислід почесний для Латвії. Метч відбувся в Ризі.

Болгарія — Югославія 4:0 (2:0). Також несподіваний вислід, бо загально надіялись усі перемоги Югославії.

Адміру й Дженову виключили від дальших гор Мітроп-и. На засіданню комітету чаші середущої Европи у Венеції в присутності делегатів усіх дружин рішили Дженову й Адміру виключити від Мітроп-и на 1937 р. Судді тих фатальних змагань мадяра Іванчіча не будуть більше визначувати до метчів Мітроп-и. Фінали переложили на кінець серпня. Дружину Ляціо признали за першого фіналіста. Ференцварош мусить розіграти третє вирішні змагання з Віденною (імовірно в Будапешті), а переможець цього метчу зустрінеться з Австрією. Щойно цей пофінальний метч дасть другого фіналіста. Отже на цілій авантурі, яку у Відні викликали таки італійські грачі, найкраще вийшли італійці, бо без клопоту мають уже запевнене місце в фіналі, а так хто знає, якби воно було.

Одначе цілої справи не можна вважати вже остаточно полагодженою, бо обі дружини мають право внести протест, який розглядалиб на окремому засіданні в Берні. Велику бучу очинили віденські часописи. Адміра не внесе мабуть протесту, але буде домагатись високого відшкодування (25000 шилінгів). Одначе найгірше те, що італійські делегати заявили у Венеції, що не ручать, чи Ляціо стане до фінального метчу, якщо другим фіналістом стане Австрія. Ця заява вже пахне правдивим скандалом, бо грають тут мабуть не тільки престіжові мотиви, але й те, що італійці волілиб мати у фіналі слабших мадярів за противників, як сильну Австрію.

Чеська Державна Ліга починається уже 15. серпня ц. р. Почнеться вона метчами: Братислава — Славія, Жіденіце — Спарта, Наход — СК. Пльзень і Простейов — Вікторія Жіжков.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Тут радіо-станція імені Косіора!...

Часописи доносять: „В Києві виарештували цілий персонал радіостанції за контрреволюцію. Провина полягала на тім, що київське радіо надавало по розстрілі визначних жертв Сталіна жалібні марші. Такий факт стався після смерти Зіновєва, Пятакова, а в останньому часі після смерти „героя червоної армії" Тугачевського".

На жаль мій радіо-апарат не ловить київської станції (виловлюючи тільки з тяжким трудом дефекти львівської.), тому не можу ствердити, чи фактично Київ надавав контрреволюційним порядком жалібні марші. Але зате з цілою певністю тверджу, що обслуга київського радія буде тепер мати немалий клопіт. Хто зна, чи не найбільший і не останній в житті! В країні ґеніяльного грузина за смерть лекше як за хліб.

Зате зміна персоналу в київській радіостанції на „правдиво большевицьку" страшенно облекшить радіо-слухачам орієнтацію в радянській дійсності.

„Тут радіо-станція імені Косіора. Зараз будемо передавать веселого козачка!"

От і певний знак: розстріляли когось із троцькістівських бандитів, фашистівських найнитів, чи ворогів трудячих мас.

„Тут радіо-станція ім. Косіора. Жалібний марш Бетовена"...

Значить: повстанці розбили якийсь відділ чекістів, або якийсь контрсталінівець „удрал" за границю, чи не послухав наказу і не вернувся з заграниці.

Коли голод пошириться ще більше — „станція імені Косіора" надаватиме пісні: „Гоп, мої вареники", „Наварила, напекла", „Сам пю, сам гуляю"... А може й оперу „Як ковбаса та чарка".

А все таки одного дня знову виарештовують цілий персонал.

Припустім, після всіх добродійств для трудящих, усіх реформ і улїпшень, розстрілюють самого ґеніяльного добродія. Виходилоб, що станція імени Косіора повинна6 надати тоді якусь метелицю, коломийку чи іншого тропака. А тимчасом на хвилях етеру понесеться сумний „траурний марш".

Вийде з цього немала халепа. Чекісти кинуться шукати контрреволюцію по закамарках радіостанції, а радіо-слухачі повірять у неї. Збереться суд, присудить обслугу радія до найвищого виміру кари, а після того почнеться детайлічне слідство.

І покажеться, що цілу „ґереґу" затіяв далеко більший гурт контрреволюціонерів, що цікавіше — не відчинивши навіть рота.

Вина обслуги була та, що на вістку про розстріл Сталіна надумувались, котра метелиця найвеселіша, а за той час мікрофон був відчинений і — пішов по хвилях етеру марш, що його грають від двацять років кишки вільних і щасливих громадян У. С. Р. Р. **Галактіон Чіпка.**

На викуп решти паїв Українського Городу.

XXXII виказ

Вплатили в Централбанку в золотих: Центросоюз, Львів 1.000 (тисяча). О. С. У. Кооператив, Станиславів 50, Михайло Стронціцький, суддя в Тернополі 10. Народний Дім, Стрий 10. Д-р Г. Майковський, Тчев 10. і кличе: інж. Романа Левицького, Коршів, інж. М. Микитюка, Коломия, о. М. Могильняка, Москалівка к. Косова. Г. Чужак, Ґдиня 10. і кличе: інж. В. Петрила, Катовиці, інж. Кандяка, Ґдиня і Василя Сухарво, Варшава. Олександер Трач, Тернопіль 5. Олександер Коссик, Познань 5. Кооп. Ощадність в Миколаєві н. Дн. 5. Кооп. Воля, Володимирці п. Журавно 5. Український Коопер. Банк. Львів 5. „Сокіл" Станьків 5. о. Іван Кашубинський Угринів 5. Районова Молочарня, Чехи к. Бродів 5. Мацюк Василь, Рожнів 4. „Луг" Зелена 3.17. Кооп. Надія, Воля Велика 4. о. Михайло Раковський, Жидачів 3. Бурачок Василь, Рогатин 3. о. Андрій Шезюр, Рашня Долішня 3. Звірик Осип, Зарівне 3. о. Осип Лялькович, Масина Велика 3 і кличе: Галю Грабар, жінку ревізора РСУК, Львів, Йоанну Жуковську, жінку адвоката в Підволочиськах, Наталю Кисілевську, жінку пароха в Крогульцях. Стефанія Сенникова, Нове Село 3. о. Юрій Дубицький, Липиця Долішня 2.50. Іванна Шустерова, Тростянець 2.50. і кличе: о. А. Бандеру, Тростянець, інж. Зобнїва Святослава, Белеів, м-ра Зобнїва Омеляна, Белеів, К. Свистовича, Тростянець і Ірину Лопушанську, Белеів. М-р Михайло Гординський, Солотвина 2. Радн. Налуковий Лука, Самбір 2.

В Землебанку зложив: П. С. К. Рудки 25.

В С.-Б. зложили: П. С. К. Бучач 45. Т-во Чит. УкрСтуд. Богословів, Львів 30. „Сокіл" Збараж 34. Д-р Липциняк, Львів 25, неприйнятий гонорар за пертр. в справі У. Г. Д-р В. Ленець і Оля Пеленська, Комарно 25. П. С. К. Городенка 25. Український Кооперативний Банк, Калуш 25. Районова Молочарня Черче 25. Кооп. Наша Торговля Ходорів 20. Районова Молочарня Глиняни 20 Д-р Анна Ортинська, Прага 100 корон чеських і кличе: д-ра Гната Белея, Львів і д-ра Ярославу Коваликову, Яхнмів. Петрикевич Виктор, Бучач 17. Кооп. Зоря, Угерсько 10. Кооп. Єдність, Підберізці 10. Районова Молочарня Городжанна Велика 10. Кооп. Ослава, Загіря 6.23. Український Кооп. Банк „Делятин 5. Українська райфайзенка Єдність, Зашків 5. Марія Тимякіна, Жабе 5. Василь Остапчук, Кривеньке 5. Сокіл, Стара Ропа 5. Д-р Степан Коноваленць, Куликів 5. Пооф. Волинський Володимир, Самбір 5. Кооп. Поступ. Урмань 5. Кооп. Пчілка, Коршилівка 5. Районова Молочарня, Тура Велика 5. Читальня „Просвіти", Лісковате 5. Д-р Залужний Осип, Золочів 4. „Сокіл" Зелена к. Грималова 3. Діти з Синевідська Нижнього 2.50. „Сокіл" Садкава 2. Філія КЛК Львів 1. Віра Кулинич, Львів 1. Іван Корбутяк, Дичків 1. О. і О. Вальчики 0.20.

Через адміністрацію „Нового Часу" зложили: Д-р Іван Жовнірович, Бурштин 5 і кличе на довільну квоту Медведя Івана, нотаря, д-ра Андрія Лішинського, м-ра Трача Степана, д-ра Скульського, адвокатів в Бурштина. Іван Бойлуник, Вроншев 5. Цибик Онуфрій, Надвірна 5. Учні кляси 7-ої ц. І. Стрийської Гімназії 4.50 і кличуть кл. 8-у б. і кл. 4-у п. Яртимець Олександер, Краків 2.

Після малої перерви збірнову акцію знов продовжуємо. В часі цієї перерви придбано 2 дальші уділи. В році 1937 зібрано до цієї пори всего кругло зол. 4.000, а потрібно до цілковитої заплати за ці два уділи ще зол. 6.000. Суму цю мусимо якнайскоріше заплатити просимо тому дуже за дальші вплати. Викликаним особам і установам вислано в своїм часі відповідні пригадки з чеком П. К. О. Дальші пригадки слідують. Ще дуже багато громадян і установ не виконали свого обовязку в цьому напрямі. Віримо, що в цьому році вообовязку в цьому напрямі. Віримо, що в цьому році во- ни на наш заклик напевно відгукнуться. Кореспонденцію і гроші слати на адресу „Централбанк", Львів, вул. 3-го Мая 15, конто П. К. О. 503.267 з дописком на „Український Город".

Комітет викупна „Українського Городу" при С.-Б.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. Ціни дуже низькі.

АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Eugeniusz Hrycak: HORACY W LITERATURZE UKRAINSKIEJ. Odbitka z Przeglądu Klasycznego 1937. III. 5—7. Lwów, 1937. Стор. 8. ф. 8°.

М-р Микола Топольницький: ТОРГІВЛЯ, ІІ СУТЬ, ЗНАЧІННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ. Львів 1937. Накладом І. Тиктора. Стор. 32. т. 16°.

В. Садовський: НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА СОВІТІВ НА УКРАЇНІ. Варшава 1937. Накладом Українського Наукового Інституту у Варшаві. Стор. 176, т. 8°.

ЖУРНАЛИ.

WSCHÓD, kwartalnik, poświęcony sprawom Wschodu. Warszawa, styczeń—czerwiec 1937. R. VIII. Nr. 1—2.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE, dwumiesięcznik Warszawa, lipiec 1937. R. XI. Nr. 1—2.

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Український Молодий Театр „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького.

РОГАТИН:

16. VII. Тарас Шевченко.

БЕРЕЖАНИ:

17. VII. Трафіка пані генераловоі.

18. VII. Тарас Шевченко.

З Бережан вступить театр до Підгаєць, Монастириськ, Бучача, Чорткова і Заліщик.

Великий Театр:

Пятниця, 16. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр“ із Ст. Ярачом.

Субота 17. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі“ із Ст. Ярачом.

Неділя 18. VII. год. 3.30 попол. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр“ із Ст. Ярачом. Год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі“ із Ст. Ярачом.

За добре свідоцтво
сигнет 14 карат. золота від зол. 9·— тільки у Б. ҐРІНБЕРҐА
Львів, ул. Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Човен смерти“ із Гансом Альберсом.

АТЛЯНТИК: „Ню Йорк — Сан Франціско“.

ВАНДА: „Весільна ніч“, „День великої пригоди“.

ҐРАЖИНА: „8 годин д-ра Морґена“, „Мужчини воліють мужатох“.

ЕВРОПА: „Роман у Будапешті“.

КАСІНО: „Шампанський вальс“.

КОПЕРНИК: „Р 107 взиває помочі“, „Король Бродвею“.

МАРУСЕНЬКА: нечинне.

МЕТРО: „Мрійливі уста“, „Пригоди Тарцана“.

МІРАЖ: „Ясний пан шофер“, „Будь в краю веселости“

МУЗА: „Спокусниця“.

ПАЛЯС: „Малий чародій“.

ПАКС: нечинний

ПАН: нечинне.

РАЙ: „Готель Савой 217“.

СВІТ: „Бенгальський тигр“ і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Продавець тракторів“ і муз. комедія.

ТОН: „Смерть чигає в джунглі“.

УТІХА: „Пат і Паташон як бездомні“ і ревія.

ХИМЕРА: „2 дні любови“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 16. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Вязанка пісень, 18.00 Розр. концерт, 19.20 Вес. муз. година, 20.10, 21.00 „Коваль зброї“ оп. Льорцінґа“, 22.30, 23.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.30 Опер. арії, 20.00, 21.00 Концерт з Загребу, 22.20 Розр. музика; БУДАПЕШТ 17.30 Циган. музика, 19.00 Вес. вокаль. вечір. 19.55, 20.00 Опер. орх., 21.25, 22.00 Сальонова музика; ВІДЕНЬ 1515 Концерт для молоді, 17.30, 20.00 Поет.-муз. авдиція, 19.40 Муз. гуморески, 22.00, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополуд. музика, 19.00 Муз. авдиція, 20.10, 21.00 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 19.55, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Арлекін“ оп. М. Хеа, 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 16.15 Камер. орх., 17.00, 18.00 Розр. музика, 18.35, 19.00, 20.00, 21.00 „Дон Жуан“ оп. Моцарта; ПРАГА 19.10 Чеські пісні — хор. 20.55, 21.00 Орх. чеської фільгарм.; РАДІО ПАРІ 19.00 Колисанки і баркаролі, 19.30 Франц. сонати, 20.30 Вокальний концерт, 21.00 Розр. вечір, 23.00, 24.00 Нічний концерт; РИМ 17.15 Солісти, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орган. речі-таль, 22.00 Орх., 22.40, 23.30 Танк. музика.

Субота, 17. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Табор. пісні, 16.00 Військова музика, 20.10, 21.00 „Літня ніч“ — орх., 23.30, 24.00 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.30 Скрипк. речіталь, 19.50 Арії, 20.30, 21.00 Розр. програма, 22.20, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 17.00 Мадяр. пісоньки з циг. орх., 18.25 Джез. орх. 19.40 Музика, 20.00, 21.00, 22.00 „Жовніри на сцені“ — опер., 23.00 Циган. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Австр. нар. пісні, 19.25 Танк. ритми, 20.00, 21.00 Наддунай. муз фестіваль, симф. концерт, 21.50, 22.00, 22.20, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Легка музика, 19.00 Муз. різнор., 20.10, 21.00 Розр. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 19.55, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалери в Екебу“ оп. Цандонаія, 23.30, 24.00 Танк. музика; МІНХЕН 17.00 Попол. концерт, 19.00, 20.00 Хор, солісти, орх., 21.00 22.00 Симф. IX Бетовена, 24.00 Танк. і балет. музика; ПРАГА 15.10, 18.00 Концерт солістів, 19.15 Війсьв. орх., 21.25 Розр. музика; РАДІО ПАРІ 19.15 Дуети, 19.30 Форт. речіт., 19.45 Пісні, 20.30, 21.00 22.00 Симф. франц. болгар. концерт, 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 19.40, 20.40 Розр. музика, 23.00, 24.40 Танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 16. липня 1937.

6.15 Раніш. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу. 12.03 Полудн. денник, 12.15 Кавказька суіта — пл., 12.20 Комунікат Львів. Хлібороб. Палати, 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Скринька для дітей, 14.55 Львів. біж. вісти, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розмова з хорими, 16.15 Чолов. октет солістів, 16.45 Репорт. з Паризької Вистави, 17.00 Концерт з Наленчова, 17.50 Девять сил — гутірка, 18.00 Турист. інформат., 18.05 Наші пісенькарі пл., 18.30 Три питайники, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льов. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Легка і танк. музика. 20.45 Веч. денник і актуальна гутірка, 21.15 Скеч, 21.45 Поезія шумить морем, 22.00 Вечірній концерт орх., 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси і метеорол. комунікат, 23.00 Приватний винахідник — монольог, 23.15 Танк. музика, 24.00 Орх. Т. Серединського.

Субота, 17. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Молоч. гутірка, 12.25 Військова орх., 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Театр уяви для дітей: Королевич і прошак, 16.30 Концерт орх., 17.15 Камер. орх., 17.50 Катовиці в очах туриста — гутірка, 18.00 Суспільн. гутірка, 18.05 Опер. музика з пл., 18.25 Актуальн. гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Весіль. музика з Підгалля, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Авдиція для закорд. поляків, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Лісові новини, 21.05 Танк. музика, в перерві 21.45 Літерат. новини, 22.50 Остан. вістки вечірн. денника, огляд преси і метеорол. комун., 23.00 Баль залюблених, 23.40 Танк. музика з плит. 24.00 Орх. Т. Серединського.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·38. 88·95, Доляри американські 5.30·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.26·50. Фльорени гол. 292·57—290·85, Франки фр. 20·61—20·49, Франки швайцарські 122·75—120·95, Фунти англ. 26·38—26·22, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 117·74—116·93, Кор. норв. 132·53—131·55, Корони шв. 135·93—134·95, Ліри італ. 23·70—22·30, Марки фінлянд. 11·60—11·20, Марки нім. 138·00 — 132·00, Шилінґи австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·23—26·00, Марки нім. срібні 148, 143.

Акції.

Банк Польський 101·50, Цукор 30·25, Стараховичі 30·25.

Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 52·35. 53·13, 52·25, 3 інвест. 1 ем. 65·50, серія 82·50, 3 інв. 2 ем. 64·75, серія непот. 5 проц. поз. зел. 56.00, 4 прем. дол. 38·25, 38·00, 4 проц. консол. 55·50, 55·25, 54·25. 54·50, два ост. дрібні.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 15. липня 1937.

1 кг. масла десер.	2·55 зол.
1 кг. масла бочкового	2·60 зол.
експорт деф. ціна	2·60 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	2·20—2·30 зол.

Тенденція сильна на масло і молоко, на яйця звишкова.

Подяка.

Прибиті важким горем по втраті Найдорожчого Синка-одинака Богданка, поета-лавреата, складаємо цим щиру подяку усім, що поспішили висказати нам своє співчуття і подали єдину потіху і розраду та своєю участю причинилися до звеличання похоронних обрядів. Дякуємо д-рові Бурачинському і д-рові Гинилевичеві за повне признання і посвяти рятування життя Богданочка. Дякуємо Високодостойному Духовенству, а саме: Впреподоб. о. прелатові Куницькому. Впреп. о. кан. Дзеровичеві, Всеч. о. д-р Кладочному і Всеч. о. сотрудн. Яхимовичеві зі Судової Вишні за відведення Покійника на місце вічного спочинку. Дякуємо Українським Журналістам і Товаришам, зокрема Вп. ред. О. Боднаровичеві і Вп. д-рові Ярославові Рудницькому за теплі слова прощання та всім іншим Вп. Паням і Панам, що не жаліли коштів і труду, щоб прибути на сумні похорони.

о. Антонич, батько, Ольга — мати і Оленка, наречена.

ОПОВІСТКИ.

Замісць вінка на могилу бл. п. Найдорожчого і Незабутнього Мужа Василя в другі роковини Його смерти 5 зол. для наших Найбідніших складає Ірина Гузій.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокат. з 3-літньою практикою шукає патрона. Зголошення: „Діло“ під „Громадянин“. 1283 1-?

РІЖНІ

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби і комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 687 12-?

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — роботи бляхарські — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Оссолінських 8, тел. 257-63. 1233 7-1?

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Виділ Бурси Р. Шк. ім. кард. С. Сембратовича у Львові прийме на 1937-8 р. учнів головного заведення академ. гімназії (при вільних місцях також з інших львівських шкіл) за річною оплатою 450 зол., платною в 10 місячних ратах. За зужиття інвентаря складають питомці 12 зол. Подання до 15. 8. п. р. на адресу Бурси, Львів, ул. З. Хшановської 9. 1297 1—2

ЛІКАР СТОМАТОЛЬОГ
Кароль, Густав ШТАПП
б. лікар клініки у Відні
ординує в недугах зубів і ями устної. Робітня Рентґенольоґічна дентистично-технічна. 1254 1—5
Львів, вул. Академічна 26. Тел. 211-21

Дешево — сітки до огорожі
І. КОНРАД
Львів, Гетманська 22. 30—10

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 18а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла“ дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 460.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.